

Соғлом, билимли
ва фидойи фарзанд-
лари бўлган халқ
албатта, ўзининг
буюк келажagini
барпо этади.

Ислом КАРИМОВ

“СОҒЛОМ АВЛОД УЧУН” ЖАМҒАРМАСИ ТАШКИЛ ЭТИЛГАННИНГ 20 ЙИЛЛИГИГА БАҒИШЛАНГАН “СОҒЛОМ АВЛОД — МИЛЛАТ КЕЛАЖАГИ” МАВЗУСИДАГИ ХАЛҚАРО ИЛМИЙ-АМАЛИЙ КОНФЕРЕНЦИЯ ИШТИРОКЧИЛАРИГА

Қадрли дўстлар!
Хурматли конференция
иштирокчилари!

Авваламбор, сиз, азиз-
ларни — “Соғлом авлод
учун” хайрия жамғармаси
ташқил этилганининг 20
йиллигига бағишлаб ўтқа-
зилаётган халқаро анжуман
қатнашчиларини, Жамғар-
манинг барча ходимлари ва
фаолларини бугунги кутлуг
сана билан чин қалбимдан
муборакбод этаман.

Мустақил Ўзбекистон та-
рихида ҳукуматга қарашли
бўлмаган биринчи жамғар-

ма сифатида ташқил топган,
ноёб ва бетакрор хусусият-
лари билан ажралиб тура-
диган ушбу ижтимоий ту-
зилма ўтган давр мобайни-
да, ўта муҳим ва масъули-
ятли вазифаларни амалга
оширишда кўпгина ютуқ ва
марраларга эришди.

Айниқса, юртимизда она-
лик ва болаликни ҳимоя
қилишдек эзгу мақсадга
қаратилган, дунё ҳамжамия-
ти томонидан тан олинган
“Соғлом она — соғлом
бола” дастурини ҳаётга жо-
рий этишда Жамғарманинг

бекиёс ўрни ва моҳиятини
ўлчаш ва баҳолаш қийин.

Азал-азалдан ўзининг
болажонлиги, оилага меҳри
ва садоқати билан танил-
ган эл-юртимизнинг, халқ-
қимизнинг қалбида доим
сакланиб келаётган бундай
олижаноб интилишлар мус-
тақиллик йилларида Ўзбе-
кистонда том маънодаги
умуммиллий ҳаракатга ай-
ланди, десак, айни ҳақиқат-
ни айтган бўлаемиз.

Мамлакатимизда ўтган
йиллар давомида миллат
генофондини яхшилаш,

оналар ва болалар сало-
матлигини мустаҳкамлаш
мақсадида Тошкент шаҳри
ва барча вилоятлар мар-
казларида замонавий пе-
ринатал ва скрининг мар-
казлари бунёд этилгани,
биргина 2012 йилда тиб-
биёт муассасаларини
қуриш ва реконструкция
қилиш, диагностика ва да-
волаш ускуналари билан
жиҳозлаш учун 263 милли-
ард сўмдан ортиқ маблағ
сарфланганининг ўзи,
ўйлайманки, бу йўналиш-
даги ишларимизнинг қўла-

ми ва миқёсидан далолат
беради.

Юртимизда шаклланган
репродуктив саломатлиқни
таъминлаш бўйича миллий
модель Бирлашган Миллат-
лар Ташкилоти томонидан
Шарқий Европа, Болтиқ-
бўйи ва Мустақил Давлат-
лар Ҳамдўстлиги мамлакат-
лари учун энг яхши минта-
қавий дастур сифатида та-
всия этилгани, ҳеч шубҳасиз,
халқаро миқёсдаги юксак
эътирофдир.

(Давоми 2-бетда.)

Ўзбекистон Республикаси Президентининг Фармони

«Соғлом авлод учун» ҳукуматга
қарашли бўлмаган халқаро хайрия
жамғармаси ташқил этилганининг 20
йиллиги муносабати билан бир гуруҳ
ҳодимларни мукофотлаш тўғрисида

Мамлакатимизда соғлиқни сақ-
лашни ривожлантириш, она ва бола
саломатлигини мустаҳкамлаш, со-
ғлом авлодни шакллантириш ва тар-
биялашда оиланинг ролини кучай-
тириш, аҳолининг тиббий мадания-
тини оширишдаги катта хизмат-
лари учун фахрий унвон берилсин:

«Ўзбекистон
Республикасида хизмат
кўрсатган соғлиқни
сақлаш ходими»

Инамова Светлана Турсуновна —
«Соғлом авлод учун» ҳукуматга қараш-
ли бўлмаган халқаро хайрия жамғар-
маси бошқаруви раиси

Соғлиқни сақлаш соҳасидаги исо-
лохотларни амалга ошириш, она-
лик ва болаликни муҳофаза қилиш,
соғлом турмуш тарзини кенг тар-
ғиб қилишни ташқил этиш ишига
кўшган муносиб ҳиссаси ҳамда
мамлакатимиз ижтимоий ҳаётида-
ги фаол иштироки учун қуйидаги-
лар мукофотлансин:

«Меҳнат шухрати»
ордени билан

Нурметова Реймажон Абдуллаев-
на — «Соғлом авлод учун» ҳукуматга
қарашли бўлмаган халқаро хайрия
жамғармасининг Богот тумани таянч
пункти директори, Хоразм вилояти
(Давоми 2-бетда.)

Тошкентда «Соғлом авлод учун» ҳукуматга қарашли бўлмаган халқ-
қаро хайрия жамғармаси ташқил этилганининг 20 йиллигига бағишлан-
ган «Соғлом авлод — миллат келажаги» мавзусида халқаро илмий-
амалий конференция бўлиб ўтди.

СОҒЛОМ АВЛОД — МИЛЛАТ КЕЛАЖАГИ

Унда Ўзбекистон парламенти аъзо-
лари, вазирлик ва идоралар, жамоат
бирлашмалари раҳбарлари, «Соғлом
авлод учун» жамғармаси ва унинг тар-
қибий бўлинмалари ходимлари, мам-
лакатимиз ва бошқа давлатлар тибби-
ёт муассасалари мутахассислари, жам-
ғарманинг ҳамкорлари — халқаро таш-
килотлар вакиллари, юртимизда фао-
лият кўрсатаётган хорижий дипломат-
лар иштирок этди.

Президентимиз Ислом Каримовнинг
«Соғлом авлод учун» ҳукуматга қараш-
ли бўлмаган халқаро хайрия жамғар-
маси ташқил этилганининг 20 йилли-
гига бағишланган «Соғлом авлод —

миллат келажаги» мавзусидаги халқаро
илмий-амалий конференция иштирок-
чиларига табригини Ўзбекистон Рес-
публикаси Президентининг Давлат
маслаҳатчиси Х.Султонов ўқиб эшит-
тирди.

Давлатимиз раҳбарининг «Соғлом
авлод учун» ҳукуматга қарашли бўл-
маган халқаро хайрия жамғармаси таш-
қил этилганининг 20 йиллиги муноса-
бати билан 2013 йил 23 апрелда қабул
қилинган фармонига мувофиқ бир
гуруҳ ходимлар давлат мукофотлари
билан тақдирланди.

(Давоми 2—3-бетларда.)

ОКСАРОЙДА ҚАБУЛ

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом
Каримов 24 апрель кун Оқсаройда АҚШ Дав-
лат котибининг Жанубий ва Марказий Осиё
бўйича ёрдамчиси Роберт Блейкни қабул
қилди.

Давлатимиз раҳбари икки томоннинг саяё-хара-
катлари натижасида Ўзбекистон-АҚШ муносабатла-
ри узок муддатли асосда барқарор ривожланиб бо-
раётганини таъкидлади.

Давлатлараро муносабатлар ва ишбилармон до-
иралар, фан-таълим соҳаси, Ўзбекистон ва АҚШ
нинг фуқаролик жамиятлари вакиллари орасида
самарали ҳамкорлиги ўзаро ҳурмат ва манфаатларни ино-
батга олиш тамойиллари асосида изчил ривожлан-
моқда.

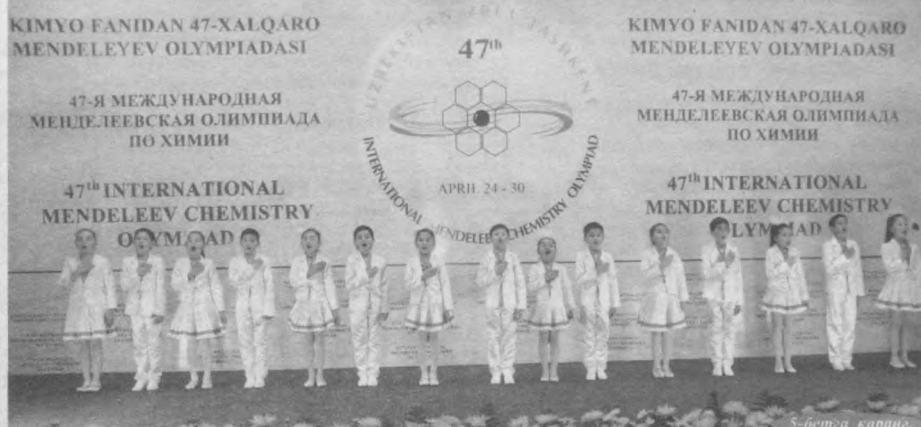
Сўхбат асносида томонлар долзарб минтақавий
ва халқаро муаммолар, жумладан, Афғонистондаги
ҳозирги вазият юзасидан фикр алмашдилар.

Давлат котибининг ёрдамчиси самимий қабул
ҳамда Ўзбекистон-АҚШ муносабатларига доир му-
ҳим масалаларни муҳокама қилиш иккинчати яра-
тилгани учун Ўзбекистон Президентига миннатдор-
лик изҳор этди, АҚШ раҳбарияти турли соҳаларда
ўзаро ҳамкорликни янада ривожлантириш борасида
бундан буён ҳам биргаликда иш олиб бориш та-
рафдори эканини қайд этди.

ЎЗА

ЮКСАК БИЛИМ, ҚОБИЛИЯТ ВА ЗАКОВАТ КЎРИГИ

Тошкентда ўқувчиларнинг кимё фанидан 47-халқаро
Менделеев олимпиадаси бошланди

3-бетга қаранг.

"СОҒЛОМ АВЛОД УЧУН" ЖАМҒАРМАСИ ТАШКИЛ ЭТИЛГАНИНИНГ 20 ЙИЛЛИГИГА БАҒИШЛАНГАН "СОҒЛОМ АВЛОД — МИЛЛАТ КЕЛАЖАГИ" МАВЗУСИДАГИ ХАЛҚАРО ИЛМИЙ-АМАЛИЙ КОНФЕРЕНЦИЯ ИШТИРОКЧИЛАРИГА

(Давоми. Боши 1-бетда.)

Бундай улкан ютуқларни қўлга киритишда кўплаб давлат ва жамоат ташкилотлари билан биргаликда "Соғлом авлод учун" жамғармаси ҳам муносиб ҳисса қўшиб келмоқда. Бунга Жамғарма томонидан 1996 йилдан буён мамлакатимизнинг чекка ва олис туманларида яшаётган 3 миллиондан зиёд юртдошларимизга малакали тиббий-ижтимоий патронаж ёрдами кўрсатилгани мисолида аққол қўриш мумкин.

Мазкур Жамғарма билан деярли бир вақтда таъсис этилган, мустакил Ватанимизнинг биринчи ордени бўлган "Соғлом авлод учун" ордени билан шу кунга қадар жами 850 дан ортиқ юртдошимиз, жумладан, чет эл фуқаролари тақдирлангани ва уларнинг сафи тобора кенгайиб бораётгани чуқур рамзий маънога эга.

Бу чиройли нишон кўксини беэба турган инсонларни кўрганда, менинг назаримда, мамлакатимизнинг бош майдони бўлмиш Мустақиллик майдонида ўрнатилган "Бахтиёр она" ҳайкали сиймосида айнан ана шу ордендаги она ва бола тасвири мужассам бўлгандек туюлади.

Мана шу қувончли айёмда "Соғлом авлод учун" ордени соҳибларини ва бугун давлатимизнинг юксак мукофотлари билан тақдирланган ватандошларимизни чин қалбдан табриклашни ўзим учун катта шараф, деб биламан.

Фурсатдан фойдаланиб, оила, оналик ва болаликни муҳофаза қилишдек масъулиятли вазифани ўз зиммасига олган сизлар каби фидойи инсонларга, Жамғарманинг барча ходимлари ва фаолларига, аввало, унинг жойлардаги бўлимларида, маҳаллаларимизда сидқи-

дилдан хизмат қилаётган жонкуяр опа-сингилларимизга ҳурмат-эҳтиром ва миннатдорлик билдиришни ўзимнинг бурчим, деб ҳисоблайман.

Шулар қаторида мана шундай эзгу мақсад йўлида Жамғарма билан доимий ва самарали ҳамкорлик қилиб келаётган юртимиздаги ва чет эллардаги ҳомий ташкилотларга, халқаро институтларга самимий ташақкур изҳор этаман.

Қадри дўстлар!

Барчангизни "Соғлом авлод учун" халқаро хайрия жамғармасининг 20 йиллиги билан яна бир бор табриклаб, сизларга сиҳат-саломатлик, оилаларингизга тинчлик-хотиржамлик, олижаноб фаолиятингизда янги-янги ютуқлар тилайман.

Ислом КАРИМОВ,
Ўзбекистон Республикаси
Президенти

СОҒЛОМ

(Давоми. Боши 1-бетда.)

Тадбирда Ватанимизнинг ана шу юксак мукофотлари топширилди.

Ўзбекистон истиқлолга эришгач, ўз тараққиёти ва аниқ ижтимоий йўналишти билан ажралиб турадиган кенг қўламли ислохотлар йўлини танлади. Мамлакатимизда аҳолининг 40 фоизини 18 ёшгача бўлган ўғил-қизлар ташкил этади. Шу боис жисмонан соғлом, маънавий етуқ, ақл-заковати юксак, мустакил фикрлайдиган ва келажакка ишонч билан қарайдиган баркамол авлодни тарбиялаш ҳақида ғамхўрлик қилиш давлат сиёсатининг устувор йўналишига айланди. Давлатимиз раҳбари Ислом Каримов таъкидлаганидек, олдимизда турган энг эзгу мақсадларимиз — мамлакатимизнинг буюк келажиги ҳам, эртанги кунимиз, эркин ва фаровон ҳаётимиз ҳам, Ўзбекистоннинг XXI асрда жаҳон ҳам-жамиятидан қандай ўрин эгаллаши ҳам — буларнинг барча-барчаси, авваломбор, янги авлод, униб-ўсиб келаётган фарзандларимиз қандай инсонлар бўлиб вояга етишига боғлиқдир.

Бу борадаги хайри ишларда давлат тузилмалари қатори мамлакатимизнинг кўплаб жамоат ташкилотлари ҳам фаол иштирок этмоқда. Улар орасида Президентимиз Ислом Каримовнинг 1993 йил 23 апрелда қабул қилинган фармонида биноан ташкил этилган "Соғлом авлод учун" ҳукуматга қарашли бўлмаган халқаро хайрия жамғармаси алоҳида ўрин тутати. Жамғарма хотин-қизлар ва болалар саломатлигини мустақкамлаш, аҳолига санитария-гигиена қоидаларини етказиш, соғлом турмуш тарзини тарғиб қилишга салмоқли ҳисса қўшмоқда. Жамғарма давлат дастурларини амалга оширишда иштирок этиш билан бирга, соғлом авлод туғилиши ва уни тарбиялашдек муҳим вазифаларга тўлиқ жавоб берадиган ўзининг кўплаб лойиҳаларини ҳам ҳаётга татбиқ этмоқда.

Анжуманда "Соғлом авлод учун" ҳукуматга қарашли бўлмаган халқаро хайрия жамғармаси бошқаруви раиси С.Иномова жамғарма фаолияти тўғрисида ҳисобот берди.

Ўзбекистонда болалар ҳуқуқларини, жумладан, фаровон, соғлом ҳаёт кечириш ҳуқуқларини таъминлаш ва ҳимоя қилиш мустақкам ҳуқуқий асосга эга. БМТ Бола ҳуқуқлари тўғрисидаги конвенцияси мамлакатимиз ратификация қилган дастлабки халқаро ҳужжатлардан биридир. Истиқлол йилларида бу соҳага тааллуқли 14 қонун, шу жумла-

дан, 2008 йил 7 январда «Бола ҳуқуқларининг кафолатлари тўғрисида»ги қонун, давлатимиз раҳбарининг қатор фармон ҳамда қарорлари, юздан ортиқ бошқа меъёрий-ҳуқуқий ҳужжатлар қабул қилинди.

Соғлом болалар туғилиши ва вояга етиши учун барча зарур шарт-шароитларни яратиш мақсадида қатор давлат дастурлари амалга оширилмоқда. Аҳолининг репродуктив саломатлик сифатини ошириш, оналик ва болаликни муҳофаза қилишни янада яхшилаш, оила институтини мустақкамлашга доир самарали чоралар кўриломоқда. Мамлакатимизда болалар соғлом туғилиб вояга етиши, жамиятда ўзининг муносиб ўрнини эгаллаш, ҳаётимизнинг барча жабҳаларида жадал амалга оширилаётган кенг қўламли ислохотлар жараёнида фаол иштирок этиши учун муҳим ишлар бажарилмоқда.

Соғлиқни сақлаш тизимини тубдан ислох этиш доирасида жаҳон ҳамжамияти томонидан бошқа мамлакатлар учун намуна сифатида эътироф этилган оналик ва болаликни муҳофаза қилиш миллий модели яратилди. Бугун кўплаб давлатлар Ўзбекистонда яратилган моделни ҳисобга олган ҳолда, соғлиқни сақлаш соҳасида ўз ислохотлар стратегиясини ишлаб чиқмоқда. Ўзбекистоннинг жаҳон рейтингидеда болалар саломатлиги ҳақида энг кўп ғамхўрлик кўрсатилётган ўн давлат қаторидан жой олгани ҳам мамлакатимизда бу борада амалга оширилаётган улкан ишлар ўзининг юксак самараларини бераётганидан далолатдир.

Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирининг ўринбосари А.Комиловнинг таъкидлашича, том маънода умуммиллий ҳаракатга айланган "Соғлом она — соғлом бола" дастурини ҳаётга татбиқ этишга алоҳида эътибор қаратилмоқда.

Бугунги кунда энг чекка туманлардаги хотин-қизлар ва болаларга ҳам малакали тиббий ёрдам кўрсатилмоқда. Замонавий аппаратура билан жиҳозланган қарийб 3200 кишлоқ врачлик пункти ташкил этилди. Давлат томонидан қафолатланган бепул шошилиш тиббий ёрдам кўрсатиш бўйича мутлақо янги тизим ташкил этилиб, самарали фаолият кўрсатмоқда. Тугруқхона комплекслари ва болалар тиббиёт муассасаларининг фаолияти Жаҳон соғлиқни сақлаш ташкилоти стандартларига жавоб берадиган илгор ташхис қўйиш, профилактика ва даволаш технологияларига асосланган. Мамлакатимизнинг барча ҳудудларида скрининг-марказлар тармоғининг ташкил этилиши ҳисоб-

Ўзбекистон Республикаси Президентининг Фармони

«Соғлом авлод учун» ҳукуматга қарашли бўлмаган халқаро хайрия жамғармаси ташкил этилганининг 20 йиллиги муносабати билан бир гуруҳ ходимларни мукофотлаш тўғрисида

(Давоми. Боши 1-бетда.)

Юлдошев Даврон — «Соғлом авлод учун» ҳукуматга қарашли бўлмаган халқаро хайрия жамғармасининг Нурота тумани таянч пункти директори, Навоий вилояти

II даражали «Соғлом авлод учун» ордени билан

Пашакулова Сакина Аббасовна — «Соғлом авлод учун» ҳукуматга қарашли бўлмаган халқаро хайрия жамғармасининг Ангрен шаҳар таянч пункти директори, Тошкент вилояти

Усманова Юлдузхон Маматкуловна — «Соғлом авлод учун» ҳукуматга қарашли бўлмаган халқаро хайрия жамғармасининг Сирдарё вилояти минтақавий филиали директори

«Дўстлик» ордени билан

Джамбекова Сияре Сулеймановна — «Соғлом авлод учун» ҳукуматга қарашли бўлмаган халқаро хайрия жамғармаси тиббий-ижтимоий маркази шифокори

Нетесова Ирина Евгеньевна — «Соғлом авлод учун» ҳукуматга қарашли бўлмаган халқаро хайрия жамғармаси бош ҳисобчиси

Раҳмонова Раҳима Рашидовна — «Соғлом авлод учун» ҳукуматга қарашли бўлмаган халқаро хайрия жамғармасининг Самарқанд вилояти минтақавий филиали директори

«Шуҳрат» медали билан

Артиков Хайрулло Далолович — «Соғлом авлод учун» ҳукуматга қарашли бўлма-

ган халқаро хайрия жамғармасининг Наманган шаҳар таянч пункти директори, Наманган вилояти

Бойиров Бахриддин Ўралович — «Соғлом авлод учун» ҳукуматга қарашли бўлмаган халқаро хайрия жамғармасининг Қашқадарё вилояти минтақавий филиали директори

Ибрагимова Мунаввар Ибрагимовна — «Соғлом авлод учун» ҳукуматга қарашли бўлмаган халқаро хайрия жамғармасининг Бухоро вилояти минтақавий филиали тиббий-ижтимоий патронаж бригадаси ҳамшираси

Тошпўлатова Масуда Джураевна — «Соғлом авлод учун» ҳукуматга қарашли бўлмаган халқаро хайрия жамғармасининг Олмасор тумани таянч пункти директори, Тошкент шаҳри

Тошбоев Абдулло Хурамович — «Соғлом авлод учун» ҳукуматга қарашли бўлмаган халқаро хайрия жамғармасининг Сурхондарё вилояти минтақавий филиали бош ҳисобчиси

Тургунов Усманжон — «Соғлом авлод учун» ҳукуматга қарашли бўлмаган халқаро хайрия жамғармасининг Андижон вилояти минтақавий филиали тиббий-ижтимоий патронаж бригадаси ҳайдовчиси

Халиков Фирдавс Давранкулович — «Соғлом авлод учун» ҳукуматга қарашли бўлмаган халқаро хайрия жамғармаси ташкилий-услубий бўлими бошлиғи

Ўзбекистон Республикаси
Президенти **И.КАРИМОВ**

Тошкент шаҳри,
2013 йил 23 апрель

АВЛОД – МИЛЛАТ КЕЛАЖАГИ

бидан ирсий касалликлар ва ривожланишда туғма нуқсонлари бор болаларнинг туғилиши сезиларли даражада камайди. Перинатал марказлар тармоғида янги тиббий услублар кўмағида энг мураккаб ҳолатларда ҳам болаларнинг соғлом туғилишида ёрдам кўрсатилмоқда. Барча тиббиёт муассасалари халқаро стандартлар асосида тайёрланган юқори малакали кадрлар билан таъминланган. Ҳар йили туғиш ёшидаги аёллар ва болаларни оммавий профилактика кўригидан ўтказиш йўлга қўйилган. Витаминлар ва микроэлементлар етишмаслигини, хусусан, унни тўйинтириш ҳамда тузни йодлаш орқали олдини олиш бўйича дастурлар муваффақиятли амалга оширилмоқда. Икки ёшгача бўлган болаларнинг барчаси эмланмоқда. Ушбу чора-тадбирлар натижасида хотин-қизлар ҳамда болалар ва умуман, мамлакатимиз аҳолисининг касалланиш даражаси анча камайди.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 1996 йил 22 февралдаги қарорига асосан «Соғлом авлод учун» жамғармаси томонидан ноёб тиббий-ижтимоий патронаж тизими ташкил этилди. Бу вазифани мамлакатимизнинг ҳар бир ҳудудда шакллантирилган сайёр бригадалар мутахассислари амалга оширмоқда. Улар оилаларнинг ижтимоий-иқтисодий шароити, улардаги психологик муҳит ва оила аъзоларининг саломатлигини ўрганмоқда. Бундай патронаж тизими фаолият кўрсатишни бошлагандан буюн замонавий ташхис қўйиш ва даволаш услубларидан фойдаланган ҳолда, 3 миллион нафардан ортиқ киши, асосан олис аҳоли пунктларида яшайдиган хотин-қизлар ҳамда болалар тиббий кўрикдан ўтказилиб, соғломлаштирилди. Кўмакка муҳтож оилаларга манзилли ижтимоий ёрдам кўрсатилди. Тиббий-ижтимоий патронаж бригадалари бир пайтнинг ўзида оилада соғлом турмуш тарзини шакллантириш, аҳоли тиббий маданиятини юксалтиришга қара-

тилган кенг санитария-маърифат ишларини ҳам амалга оширмоқда. Шу мақсадда маҳаллалар, таълим муассасаларида мутахассислар иштирокида учрашувлар, давра суҳбатлари уюштирилмоқда.

Сўнгги икки йилда жамғарма томонидан ўсиб келаётган ёш авлодни соғломлаштириш ва баркамол тарбиялашга қаратилган давлат дастурларини амалга ошириш борасида ўнлаб лойиҳалар ҳаётга татбиқ этилди. Масалан, Соғлиқни сақлаш вазирлиги ва «Ўзбекистон темир йўллари» давлат акциядорлик компанияси иштирокида Навоий, Қашқадарё, Сурхондарё вилоятлари ҳамда Қорақалпоғистон Республикасига саккиз марта «Саломатлик» поезди ташкил этилди. Бу поездларнинг шифокорлар бригадалари таркибига мамлакатимиз етакчи клиникаларининг ташхис қўйиш ва даволаш билан шуғулланган турли соҳа мутахассислари киритилган бўлиб, улар аҳолига тиббий маслаҳатлар бермоқда, даволаш ва профилактика ёрдам кўрсатмоқда. Бундан ташқари, жойларда аҳоли, биринчи навбатда, кўп болали ва кам таъминланган оилаларга хайрия ёрдами кўрсатилмоқда, дори-дармонлар, витаминлар ва гигиена воситалари берилмоқда.

Конференцияда Ўзбекистон хотин-қизлар ва болаларни bepul скрининг-текширувдан ўтказиш бўйича тизим фаолият кўрсатаётган дунёдаги кам сонли ва MDHдаги ягона мамлакат экани таъкидланди. «Она ва бола скрининги» Давлат дастури ижросини таъминлаш доирасида сўнгги икки йилда мамлакатимиз скрининг марказларида қарийб уч миллион неонатал тадқиқот ўтказилди. Хавфли гуруҳга кирадиган чақалоқларда ирсий касалликларнинг олдини олиш мақсадида зарур препаратлар ва махсус болалар озқалари bepul берилмоқда.

Соғлиқни сақлаш муассасалари моддий-техника базасини мустаҳкамлаш, уларни замонавий даволаш-ташхис қўйиш асбоб-ускуналар-

ри, инвентарь ва дори-дармонлар билан таъминлаш борасида ҳам салмоқли ишлар амалга оширилмоқда. Тошкент вилоятининг Ўрта Чирчиқ туманидаги болалар шифохонаси, Нукус шаҳридаги туғруқхона комплекси, «Чортоқ» болалар санаторийси, бошқа тиббиёт ҳамда соғломлаштириш муассасаларига шундай манзилли ёрдам кўрсатилди. Тошкентда «Соғлом авлод учун» жамғармаси Тиббий-ижтимоий марказининг янги биноси қурилиб, тўлиқ жиҳозланди. Жамғарма мамлакатимиз ҳудудларидаги шифокорларнинг хорижий тиббиёт марказларида малакасини оширишга ҳам кўмаклашмоқда.

Жамғарма хорижий шериклар ёрдамида туғма касалликлари ва ривожланишда нуқсонлари бор болаларни мамлакатимиздаги, Австрия, Германия ва Жанубий Кореядаги энг яхши клиникаларда bepul ва тезкорлик билан даволашни йўлга қўйди.

Хайрия фаолиятига ҳам катта эътибор қаратилмоқда. Меҳрибонлик уйлари, ихтисослаштирилган мактаб-интернатлар тарбияланувчилари, ногирон болалар, серфарзанд ва кам таъминланган оилаларга алоҳида ғамхўрлик кўрсатилмоқда.

Шубҳасиз, соғлом турмуш тарзини таъминлашда энг яхши восита — бу жисмоний тарбия ва спортни ривожлантиришдир. Шунинг учун хотин-қизлар ва болалар, айниқса, қизларни жисмоний тарбия ва спорт билан шуғулланишга жалб этиш жамғарма фаолиятида муҳим ўрин тутди. Бу борада спортнинг теннис ва стол теннис, бадий гимнастика, синхрон сузиш, бадминтон, волейбол каби кўплаб турлари бўйича турли мусобақалар ташкил этилмоқда. Баркамол ав-

лодни тарбиялашда болаларнинг ижодий салоҳиятини ривожлантириш ҳам муҳим ўрин тутди. Шу мақсадда ҳар йили ёш мусикачилар, хонандалар, раққос ва рассомларнинг республика ҳамда ҳудудий кўриктанловлари ўтказилмоқда.

Жамғарма томонидан мамлакатимиз давлат ва жамоат тузилмалари, халқаро шерик-ташкилотлар билан ҳамкорликда амалга оширилаётган ушбу хайрият ишлар, аввало, узоқ муддатли самарага эришиш — миллат генофондини сақлаш ҳамда яхшилаш, аҳолининг умр кўриш давомийлиги ва сифатини ошириш мақсадида соғлом авлод туғилиши ва воғга етиши учун шарт-шароитлар яратишга қаратилган.

Мамлакатимизда Обод турмуш йили деб эълон қилинган 2013 йилда «Соғлом авлод учун» жамғармаси болалар ҳуқуқ ва маффаатларини таъминлаш, уларнинг саломатлик сифатини ошириш бўйича ўзининг инсонпарварлик ҳамда хайрия миссиясини бажаришни янада фаоллаштириш ташкилданди.

Мамлакатимизда мустақиллик йилларида оналар ва болалар ўлими уч баравар камайганида «Соғлом авлод учун» жамғармасининг ҳам муносиб хиссаси бор. Конференцияда хорижий иштирокчилар Ўзбекистонда оналик ва болаликни муҳофаза қилиш, ҳар томонлама ривожланган ёш авлодни тарбиялаш борасида қўлланаётган янги ёндашув улкан натижалар бераётганини, бу дунёнинг бошқа кўплаб давлатлари учун намуна бўлиб хизмат қилиши ҳамда мамлакатимизда Президентимиз Ислам Каримов раҳнамолигида амалга оширилаётган кучли ижтимоий сиёсат юксак самаралар бераётганидан даволат эканини таъкидлади.

Тадбирда сўзга чиққан «Прибори Ой» компаниясининг тижорат директори Мария Кивисто (Финляндия), «Фриеденсдорф интернейшнл» халқаро ташкилот директори Томас Якобс (Германия), Корея халқаро соғлиқни сақлаш фонди вице-президенти (KOFIN) Пак Пёнг Рёль (Корея Республикаси), Туркия халқаро ҳамкорлик ва ривожланиш агентлигининг (TIKA) Ўзбекистондаги ваколатхонаси раҳбари Явуз Жорух, Россия Тиббиёт фанлари академиясининг тиббий генетика илмий маркази лабораторияси мудири Екатерина Захарова ва бошқалар шу ҳақида гапирди.

Муҳокама якунлари бўйича қабул қилинган тавсияларда Ўзбекистонда соғлом болалар туғилиши ва ривожланиши учун қулай шарт-шароитлар яратиш, оналик ва болаликни муҳофаза қилиш соҳасидаги ишлар сифатини тубдан яхшилаш, бу борадаги ишларда жамоат ташкилотларининг кенг иштирокини таъминлаш ҳамда уларнинг салоҳиятидан ҳар томонлама фойдаланиш бўйича тўпланган бой тажрибани ўрганиш ва кенг қўллаш зарурлиги қайд этилди.

«Туркистон» саройида меҳрибонлик уйлари болалар ижодий жамоалари иштирокида «Соғлом авлод учун» ҳукуматга қарашли бўлмаган халқаро хайрия жамғармаси ташкил этилганининг 20 йиллигига бағишланган байрам концерти бўлиб ўтди.

Конференция ишида Ўзбекистон Республикаси Бош вазир Ш.Мирзиёев иштирок этди.

Анна ИВАНОВА,
ЎЗА мухбири

Аъло АБДУЛЛАЕВ (ЎЗА)
олган суратлар.

ДАВЛАТ ҲОКИМИЯТИ ОРГАНЛАРИ ФАОЛИЯТИНИНГ ОЧИҚЛИГИ — ЖАМОАТЧИЛИК НАЗОРАТИНИ ТАЪМИНЛАШНИНГ МУҲИМ ШАРТИ

Пойтахтимизда бўлиб ўтган халқаро илмий-амалий семинар ушбу мавзуга бағишланди

Тадбирни ўтказишдан асосий мақсад давлат ҳокимияти органлари фаолиятининг очиқлигини таъминлаш, уларнинг фаолияти устидан жамоатчилик назоратини амалга оширишда оммавий ахборот воситаларининг ролини кучайтириш масалалари, бу борадаги миллий ва халқаро тажрибани муҳокама этиш, шунингдек, Ўзбекистон Республикасининг «Давлат ҳокимияти ва бошқаруви органлари фаолиятининг очиқлиги тўғрисида»ги қонун лойиҳасини такомиллаштиришга доир тавсиялар ишлаб чиқишдан иборат эди.

Семинар Ўзбекистон мустақил босма оммавий ахборот воситалари ва ахборот агентликларини қўллаб-қувватлаш ва ривожлантириш жамоат фонди, Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатаси, Алоқа, ахборотлаштириш ва телекоммуникация технологиялари давлат қўмитаси, Ўзбекистон Миллий телерадиокомпанияси, Фуқаролик жамияти шаклланишини мониторинг қилиш мустақил институти ва бошқа ташкилотлар томонидан ташкил этилди.

Унда Европа Иттифоқи давлатларидан экспертлар, Ўзбекистонда фаолият кўрсатаётган элчионалар ва халқаро ташкилотлар ходимлари, Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенати аъзолари ҳамда Қонунчилик палатаси депутатлари, давлат органлари ва жамоат ташкилотлари раҳбарлари, етакчи оммавий ахборот воситалари вакиллари қатнашди.

Давлат ҳокимияти ва бошқаруви органлари фаолиятининг очиқ-ошкоралигини таъминлаш, кенг жамоатчиликни Ўзбекистонда сиёсий, иқтисодий, ижтимоий ислохотларнинг амалга оширилиши ҳақида хабардор этиш мамлакатимизни демократик янгилаш ва модернизация қилиш, кучли фуқаролик жамиятини қуришнинг муҳим йўналишлари экани таъкидланди. Шу мақсадда Ўзбекистон Республикаси Конституциясида мустақамланган сўз эркинлиги ҳамда фуқароларнинг ахборот олиш ҳуқуқини кафолатлайдиган мустақам қонунчилик базаси яратилган. Хусусан, Ўзбекистон Республикасининг «Оммавий ахборот воситалари тўғрисида», «Ахборот эркинлиги принциплари ва кафолатлари тўғрисида», «Ахборотлаштириш тўғрисида», «Нодавлат нотижорат ташкилотлари фаолиятининг кафолатлари тўғрисида»ги қонунлари ва бошқа қатор меъёрий-ҳуқуқий ҳужжатлари фуқаролар, оммавий ахборот воситалари ҳамда но-

давлат нотижорат ташкилотларини ахборотни эркин, монеликсиз олиш, текшириш ва тарқатиш имконини бермоқда, шунингдек, ахборотдан, жумладан давлат ҳокимияти ҳамда бошқаруви органлари фаолияти ҳақидаги ахборотдан умумий фойдаланиш, унинг очиқлиги ва ишончилиги принциплари белгилаб берилган.

Бу борада амалга оширилётган чора-тадбирлар натижасида мамлакатимизда кейинги ўн йилнинг ўзида босма оммавий ахборот воситаларининг soni 2 баробар, электрон оммавий ахборот воситаларининг soni esa 7 баробар кўпайди. Бугун мамлакатимизда фаолият кўрсатаётган 1320 дан орტიқ оммавий ахборот воситаларининг 60 фоизи нодавлат оммавий ахборот воситаларидир. Уларнинг 200 дан ортиғи электрон шаклга эга бўлиб, ҳар куни мамлакатимиз ва хорижда рўй бераётган воқеалар ҳақидаги долзарб ахборот, социал-иқтисодий, ижтимоий-сиёсий масалалар бўйича тахтилий материаллар бериб боради. Бундан ташқари, аҳолининг давлат ҳокимияти ва бошқаруви органлари ахборот манбаларидан, жумладан, уларнинг ахборот хизматлари ва веб-сайтлари орқали кенг фойдаланиши таъминланмоқда. Бу фуқароларда давлат ҳокимияти органлари фаолияти, шунингдек, давлат бошқаруви самарадорлиги тўғрисида яхлит ҳамда ҳолис тасаввурни шакллантиришга хизмат қилаётди.

Мамлакатимиз экспертлари Ўзбекистонда демократик ислохотларнинг ҳозирги босқичи, ахборот-коммуникация технологияларини жадвал ривожлантириш, оммавий ахборот воситаларини эркинлаштириш жараёнини янада чуқурлаштириш, давлат ҳокимияти ва бошқаруви органлари фаолиятининг янада очиқ-ошкоралигини таъминлаш, бу вазифани ҳал этишда оммавий ахборот воситаларининг ролини оширишга доир комплекс чора-тадбирларни амалга оши-

ришни тақозо этаётганини таъкидлади.

Шу нуқтанга назардан, давлатимиз раҳбари томонидан илгари сурилган «Мамлакатимизда демократик ислохотларни янада чуқурлаштириш ва фуқаролик жамиятини ривожлантириш концепцияси»га мувофиқ ишлаб чиқилган «Давлат ҳокимияти ва бошқаруви органлари фаолиятининг очиқлиги тўғрисида»ги қонун алоҳида аҳамиятга эгадир. Қонунда жамоатчиликни давлат ҳокимияти органлари фаолияти ҳақида хабардор қилиш процедуралари аниқ белгилаб берилди. Қонун аҳоли, оммавий ахборот воситалари ва жамоат бирлашмаларининг ушбу органлар томонидан қабул қилинаётган қарорлар, аввало, фуқароларнинг ҳуқуқлари, эркинлиги ҳамда қонуний манфаатларига дахлдор қарорлари тўғрисидаги ахборотдан янада кенг фойдаланишини таъминлашга хизмат қилади.

Ушбу ҳужжатнинг ҳаётга татбиқ этилиши сиёсий плюрализм, мамлакатимиз ва хорижда содир бўлаётган воқеалар ҳақида фикрлар хилма-хиллиги эътиборга олинган ҳолда, ижро ҳокимияти органлари фаолиятининг, амалга оширилаётган ислохотлар, ички ҳамда ташқи давлат сиёсатининг очиқ-ошкоралигини таъминлаш имконини беради.

Ушбу илмий-амалий семинар жамоатчиликни давлат ҳокимияти ва бошқаруви органлари фаолияти ҳақида хабардор қилиш бўйича миллий ҳамда хорижий тажрибани, мазкур органларнинг фаолияти устидан самарали жамоатчилик назоратини амалга ошириш, шунингдек, уларнинг оммавий ахборот воситалари, кенг жамоатчилик ва фуқаролик жамияти институтлари билан ўзаро ҳамкорлигининг янги моделларини муҳокама этиш имконини беради.

— Бундай халқаро илмий-амалий семинарнинг ташкил этилиши фуқаролик жамиятини ривожлантиришга ёрдам беради, — дейди Бундестаг илмий бўлими раҳбари Рожер Клосс (Германия). — Тадбир биз учун жуда долзарб. Негаки, бизнинг мамлакатимизда ҳам фуқароларнинг давлат ҳокимияти ва бошқаруви органларининг архив ахбороти, ҳужжатларидан фойдаланишини таъминлашга қаратилган янги қонунчилик ва меъёрий-ҳуқуқий ҳужжатлар ишлаб

чиқилмоқда. Мазкур семинар бизга ахборот соҳасини ислох этиш, сўз ва ахборот эркинлигини таъминлаш соҳасида Ўзбекистон тажрибаси билан танишиш имконини беради.

Семинарда демократик жамият қуришнинг муҳим вазифаси сифатида матбуот, сўз ва ахборот эркинлиги, ўз хоҳиш-иродасини эркин ифода этиш ҳамда сайлаш эркинлигини таъминлаш, шунингдек, тегишли халқаро нормаларни миллий қонунчилигимизга имплементация қилиш соҳасида қонунчиликни ривожлантириш ҳамда ҳуқуқни қўллаш амалиётини яхшилаш бўйича мамлакатимиз тажрибаси кўриб чиқилди.

«Давлат ҳокимияти ва бошқаруви органлари фаолиятининг очиқлиги тўғрисида»ги қонун лойиҳаси бўйича амалий тавсияларни ишлаб чиқишга алоҳида эътибор қаратилди. Уни тайёрлашда ривожланган демократик давлатлар тажрибаси ўрганилган, ахборот ҳуқуқи соҳасида фаолият кўрсатаётган халқаро ташкилотлар тавсиялари инобатга олинган. Ишлаб чиқилган қонун лойиҳаси, хусусан, хорижий экспертлар иштирокида кенг муҳокама этилди. Мамлакатимизнинг барча ҳудудларида ўтказилган қирқдан орტიқ конференция, семинар ва давра суҳбатлари якунлари бўйича мазкур қонун лойиҳасини такомиллаштиришга оид юзга яқин таклиф умуллаштирилди.

— Мазкур қонун ғоят муҳимлигини таъкидламоқчиман, — дейди Франция Маданият ва оммавий коммуникациялар вазирлигининг босма матбуот бўйича директори ўринбосари Сильви Клеман-Кузен. — Бу давлат ҳокимияти ва бошқаруви органлари фаолиятининг самарадорлигини ошириш, очиқ-ошкоралигини таъминлаш имконини беради. Мазкур тадбирда иштирок этиш, янги қонун лойиҳаси билан танишиш мен учун жуда фойдали бўлди.

«Давлат ҳокимияти ва бошқаруви органлари фаолиятининг очиқлиги тўғрисида»ги қонун лойиҳаси қондаларини такомиллаштириш, муҳим социал-иқтисодий, ижтимоий-сиёсий муаммоларни ҳал этиш бўйича давлат органлари фаолияти ҳақида аҳолини хабардор қилиш, мамлакатимизни демократик янгилаш ҳамда модернизация қилиш

га доир вазифаларни амалга оширишда оммавий ахборот воситалари, фуқаролик жамияти институтларининг роли ҳамда аҳамиятини ошириш мақсадида Президентимиз Ислам Каримов томонидан мазкур қонун лойиҳасининг нормаларини синовдан ўтказиш бўйича ҳуқуқий тажриба ишларини амалга оширишга қаратилган фармойиш қабул қилинган.

Ҳуқуқий тажрибанинг мазмун-моҳияти шундан иборатки, у Бухоро ва Самарқанд вилоятлари давлат ҳокимияти ва бошқаруви органларининг реал фаолиятида синовдан ўтказилди. Давлат тузилмаларидан ташқари оммавий ахборот воситалари, фуқаролик жамиятининг бошқа институтлари, уларнинг фаолияти ҳақида ахборот олишдан манфаатдор юридик ҳамда жисмоний шахслар ҳам мазкур тажрибада иштирок этади.

Приморск-Люблян университети профессори Сандра Басик Хрватиннинг (Словения) айтишича, Ўзбекистонда «Давлат ҳокимияти ва бошқаруви органлари фаолиятининг очиқлиги тўғрисида»ги қонун лойиҳаси нормаларини синовдан ўтказиш бўйича ҳуқуқий тажрибани ўтказиш қонун ижодкорлиги фаолиятининг замонавий услубларидан бири бўлиб, мамлакатда ижтимоий ҳаётни демократлаштириш жараёнига тобора такомиллашиб бораётганидан далolat беради. Шу сабабли бундай тажрибанинг икки вилоятда ўтказилаётгани жуда муҳимдир. Бу ишлаб чиқилаётган қонун лойиҳаси бўйича асосли тавсиялар олиш, сўнгра уни ҳаётга муваффақиятли жорий этиш имконини беради.

Халқаро илмий-амалий семинар якунлари бўйича фуқаролар ва оммавий ахборот воситаларининг давлат ҳокимияти органлари фаолияти тўғрисидаги ахборотдан кенг фойдаланишини таъминлашнинг ташкилий-ҳуқуқий механизмлари ни такомиллаштириш, ижтимоий шериклик субъектлари фаолиятининг очиқ-ошкоралигини таъминлаш, шунингдек, ахборот соҳасини ислох қилишнинг ҳуқуқий асосларини амалга оширишга доир таклифлар ишлаб чиқилди.

Меҳрибон МАМЕТОВА,
ЎЗА муҳбири

ЮКСАК БИЛИМ, ҚОБИЛИЯТ ВА ЗАКОВАТ КЎРИГИ

Тошкентда ўқувчиларнинг кимё фанидан 47-халқаро Менделеев олимпиадаси бошланди

Президентимизнинг «Фарзандларимиз биздан кўра кучли, билимли, доно ва албатта бахтли бўлишлари шарт» деган юксак мақсади бугунги кунда халқимизнинг энг эзгу ниятига айланиб, ёшлар таълим-тарбияси соҳасида олиб борилаётган барча саъй-ҳаракатлар мазмун-моҳиятида чуқур ифодасини топган. Зеро, ҳозирги кунда жаҳонда ҳар қандай давлатнинг қудрати, келажақ тақдири таълим-тарбия тизимининг қанчалик тараққий этганлиги билан белгиланиши ҳаётий ҳақиқатга айланди. Давлатимизда ёшлар сиёсатининг устувор йўналишлари сифатида белгиланган чуқур билимга эга баркамол авлодни шакллантириш, янгича фикрлайдиган ва давр билан ҳамқадам юрадиган юқори малакали кадрларни тайёрлаш тизимини йўлга қўйиш борасида кенг қўламли ислохотлар олиб борилди.

ислохотлар натижалари, интеллектуал ривожланган авлодни тайёрлашда давлатнинг роли билан кенг таништириш мақсадида 2012 йилнинг 16—17 февраль кунлари Тошкентда Президентимиз Ислам Каримов ташаббуси билан «Юксак билим ва интеллектуал ривожланган авлодни тарбиялаш — мамлакатни барқарор тараққий эттириш ва модернизация қилишнинг энг муҳим шарти» мавзусида ўтказилган халқаро конференцияда 48 давлат, саккизта халқаро ташкилот ва таълим жамғармаларидан иштирок этган экспертлар Ўзбекистон таж-

деев олимпиадасига яна меzbонлик қилмоқда. Бундай тадбирларни ўтказиш бўйича мавжуд тажрибадан келиб чиқиб, мамлакатимизда катта тайёргарлик ишлари амалга оширилди. 2008 йили Ўзбекистонда кимё фани бўйича 42-халқаро Менделеев олимпиадасининг ўтказилгани бунга ёрқин мисол бўла олади. Иштирокчиларнинг назарий ва амалий вазифаларни бажариши учун барча шарт-шароит яратилган, олимпиада доирасида қизиқарли маданий-маърифий тадбирлар ўтказиш режалаштирилган.

24 апрель куни М.Ломоносов номидаги Москва давлат университетининг Тошкентдаги филиалида кимё фани бўйича 47-халқаро Менделеев олимпиадасининг очилиш маросими бўлиб ўтди. Унда Ўзбекистон, Озарбойжон, Беларусь, Болгария, Венгрия, Қозоғистон, Қирғизистон,

этирофи, давлатимиз раҳбарининг келажақ авлодга қаратаётган эътибори ҳамда ғам-хўрлигидан далолат экани таъкидланди.

«Ниҳол» мукофоти совриндорлари, эстрада хонандалари ва ёш ижрочилар томонидан тайёрланган концерт дастури иштирокчиларга кўтаринки руҳ бағишлади.

Тадбир иштирокчилари Мустақиллик майдонидида бўлиб, ҳурриятимиз, порлоқ истиқболимиз ва эзгу ниятларимиз рамзи — Мустақиллик ва эзгулик монументи пойига гуллар қўйди.

Олимпиада иккита назарий ва битта амалий босқичдан иборат. Унда 117 нафар йигит-қиз, яъни кимё фани бўйича миллий олимпиадалар ғолиблари иштирок этмоқда. Ўзбекистон шарафини ҳимоя ўзбекистон, Озарбойжон, Беларусь, Болгария, Венгрия, Қозоғистон, Қирғизистон,

Соҳани ислох этишга қаратилган бир қатор давлат дастурлари асосида таълим муассасалари моддий-техника базасини мустаҳкамлаш, таълим жараёнини замон талаблари даражасида ташкил этишга хизмат қиладиган ўқув-методик манбаларнинг янги авлодини яратиш юзасидан салмоқли ишлар амалга оширилди. Жумладан, 9,5 мингта мактаб қурилди, капитал реконструкция қилинди ва замонавий ўқув-лаборатория ускуналари билан жиҳозланди. 1500 дан зиёд касб-хунар коллежи ва академик лицей барпо этилиб, замонавий ўқув-лаборатория, компьютерлар ҳамда ишлаб чиқариш ускуналари билан таъминланди. Мамлакатимизда ҳар йили таълим соҳасини ривожланти-

риш ва ислох этиш учун давлат сарф-харажатлари ялпи ички маҳсулотнинг 10-12 фоизини ташкил этмоқда. Бу мамлакатимизда мазкур соҳага нечоғли катта эътибор берилётганидан далолатдир.

Яратилаётган тўқис шарт-шароит, ғамхўрлик ва эътиборга муносиб равишда ёшларимиз турли халқаро мусобақалар ва фан олимпиадаларида юқори натижаларга эришмоқда. Мустақиллик йилларида мамлакатимиздан 253 нафар ўқувчи турли фанлар бўйича халқаро олимпиадаларда қатнашиб, 21 оltин, 51 кумуш, 90 бронза медал, шунингдек, юздан ортқ дипломни қўлга киритди.

Ўзбекистонда таълим соҳасида тўпланган тажриба ва борада амалга оширилаётган

рибасини ўрганиб, ҳар томонлама баркамол, мустақил фикрлайдиган, ўз қараш, танлови ва қатъий фуқаролик позициясига эга шахсни шакллантиришга қаратилган таълим тизимини яратиш принципларини қўллаб-қувватлади.

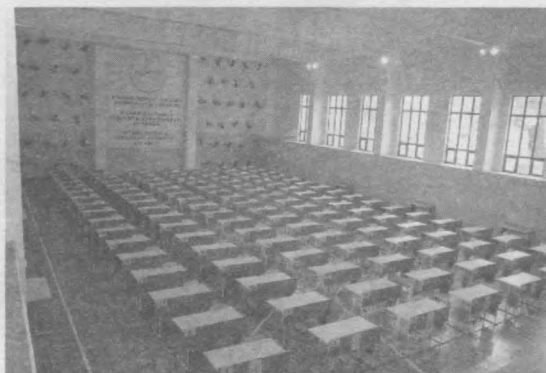
Шу йилнинг 24—30 апрель кунлари мамлакатимиз кенг қўламли ва нуфузли халқаро интеллектуал мусобақалардан бири — ўқувчилар ўртасида кимё фанидан халқаро Мен-

Литва, Македония, Молдова, Россия, Руминия, Саудия Арабистони, Тожикистон, Туркменистон, Туркия ва Украинадан 17 жамоа, олимпиада ташкилий қўмитаси, халқаро хайъат аъзолари, экспертлар, дипломатик корпус вакиллари қатнашди.

Тадбирда бундай муҳим воқеанинг яна Тошкентда ўтказилаётгани мамлакатимизда таълим соҳасида амалга оширилаётган ислохотларнинг халқаро миқёсдаги яна бир

ўртасида туман, шаҳар, вилоят ҳамда республика босқичлари саралаш турлари натижалари бўйича шакллантирилди. Олимпиада ғолиблари Москва давлат университети ва бошқа нуфузли олий ўқув юртлигига имтиҳонсиз ўқишга кириш имконига эга бўлади.

Қурбонбой МАТҚУРБОНОВ,
Аббор УМАРКУЛОВ,
«Ma'rifat» мухбирлари
Владимир ГРАНКИН
олган суратлар.

Yangiliklarda yurt nafasi

Самарканд вилояти Нуробод тумани марказида янги китоб дўкони очилди.

Мамлакатимизда аҳоли ўртасида маънавий-маърифий ишлар таъсирчанлигини ошириш, халқимизни, хусусан, ёшларни юксак салоҳиятли, билим ва дунёқарашли кенг қилиб камолга етказиш алоҳида эътибор қаратилмоқда. Президентимизнинг 2006 йил 25 августда қабул қилинган "Миллий ғоя тарғиботи ва маънавий-маърифий ишлар самарадорлигини ошириш тўғрисида"ги қарори бу борада муҳим дастуриламал бўлмоқда.

— Республика "Маънавият ва маърифат" кенгаши томонидан тасдиқланган чора-тадбирлар дастури ижроси юзасидан ташкил этилган мазкур зиё масканига пойтахтимиздаги "Ўзқитобсавдо" масъулияти чекланган жамияти орқали ижтимоий-сиёсий, илмий-оммабон, бадий китоблар, дарсликлар келтириб, сотишни йўлга қўйди, — дейди тумандаги "Нуробод таъсис савдо" масъулияти чекланган жамияти раҳбари Собир Суяров. — Шунингдек, аҳоли буюртмаси бўйича ҳам китоблар келтириб берилади. Доимо дўконимиз одамлар билан гавжумлиги юртдошларимизда адабиётга, китобга меҳр кучли эканидан далолатдир.

Қибрай туманида Тошкент вилояти хотин-қизлар қўмитаси, ўрта махсус, касб-хўнар таълими бошқармаси, "Маҳалла" хайрия жамоат фонди вилоят бўлими ҳамкорлигида қизлар тәрбиясига бағишланган "Гул ўсса — ернинг кўрки, қиз ўсса — элнинг" мавзусида семинар ўтказилди.

"Обод турмуш йили" Давлат дастури доирасида ташкил этилган тадбирда кенг жамоатчилик вакиллари, академик лицей ва касб-хўнар коллежларида таълим-тарбия олаётган ўқувчи-қизлар иштирок этди.

Семинарда қизлар тарбиясида оила, маҳалла ва таълим муассасасининг ўрни, қизларнинг кийиниш ва муомала маданиятини юксалтириш каби масалалар хусусида сўз юритилди.

Қашқадарё вилоятида «Камолот» ёшлар ижтимоий ҳаракати ташаббуси билан мамлакатимиз мустақиллигининг 22 йиллигига бағишланган «Биз буюк юрт фарзандларимиз!» шиори остида ёшлар фестивали бўлиб ўтди.

Фестиваль доирасида Муборак, Нишон, Касби, Миришкор, Дехқонобод, Қамаша туманларида «Сиз севган қаҳрамонлар», «Замонамиз қаҳрамонлари» каби мавзуларда таниқли адиб ва шоирлар, актёрлар, рассомлар билан ижодий учрашувлар, «Оммавий маданият ва ёшлар маънавияти», «Президент асарлари билимдони» мавзуларида семинар ҳамда танловлар ташкил этилди. Шунингдек, «Биз соғлом турмуш тарзи тарафдоримиз!» лойиҳаси доирасида футбол ва волейбол бўйича «Камолот» кубоги мусобақалари ўтказилди.

Фестиваль якунида Қарши шаҳридаги амфитеатрда таниқли хонандалар ижросидаги «Мустанқил фарзандлари» деб номланган гала-концерт иштирокчиларга байрамона кайфият бахш этди.

Андижон давлат тиббиёт институтида «Тиббиёт, биология, биофизика ва биохимиянинг долзарб муаммолари» мавзусида видеоконференция бўлиб ўтди.

Анжуманда олим ва мутахассисларнинг тиббиётдаги ютуқ ва муаммолар, турли хасталикларни вақтида даволаш ҳамда биология, биофизика ва биохимиянинг долзарб масалалари юзасидан маърузалари тингланди.

Конференцияда бундай тадбирлар турли касалликларни вақтида даволаш, бу борадаги ишларни такомиллаштириш, ёш олимларнинг интеллектуал салоҳиятини юксалтириш, инглиз тилига қизиқишини ошириш, билимларини янада мустаҳкамлашга хизмат қилиши таъкидланди.

Қарши шаҳрида «Обод турмуш йили»га бағишланган «Ўзбекистон — умумий уйимиз» шиори остида дўстлик ва маданият фестивали бўлиб ўтди. Тадбир доирасида вилоят марказида «Дўстлик уйи»нинг очилиш маросими ўтказилди.

— Барча қўлайликларга эга «Дўстлик уйи»нинг фойдаланишга топширилганидан жуда мамнунмиз, — дейди араб миллий маданият маркази масъул котиби Ниёзматхонмад Панжиров. — У миллий маданият марказлари фаолиятини янада ривожлантиришга хизмат қилади.

Қарши санъат коллежиде «Ўзбекистон — умумий уйимиз» дўстлик ва маданият фестивали бўлиб ўтди. Унда вилоятдаги барча миллий маданият марказлари аъзолари, давлат ва жамоат ташкилотлари, кенг жамоатчилик вакиллари иштирок этди.

Фестиваль доирасида ташкил этилган кўргазмада вилоятдаги миллий маданият марказлари фаолияти ҳақида ҳикоя қилувчи фотосуратлар, турли миллатларнинг хунармандчилик буюмлари ва либослари намойиш қилинди.

ЎЗА ва махсус мухбирларимизнинг материаллари асосида тайёрланди.

Инновацион ғоялар, технологиялар ва лойиҳалар намойиши

24 апрель кuni «Ўзэкспомарказ» мажмуида VI Республика Инновацион ғоялар, технологиялар ва лойиҳалар ярмаркаси иш бошлади. Унда юқори самарали технологиялар, инновацион ишланмалар, саноат, қишлоқ хўжалиги, соғлиқни сақлаш ва фармацевтика, ахборот технологиялари, фан ва таълим соҳаларидаги инновацион ва илмий-техник лойиҳалар намойиш этилмоқда.

Жорий йилги кўргазмадан 100дан ортиқ илмий, илмий-тадқиқот ишлари ҳамда олий таълим ва тажриба конструкторлик ташкилотларининг 500га яқин технология ва ишланмалари ўрин олган. Шунингдек, таълим соҳасида ҳам қўллаб инновацион ғоялар ва технологиялар намойиш этилмоқда. Айниқса, Халқ таълими вазирлиги Мультимедиа умумтаълим дастурларини ривожлантириш марказининг бошланг

ич синфлар учун ишлаб чиқарилган 5 тилдаги изоҳли электрон лўғати тақдими ҳам иштирокчилар эътиборини тортди. Мазкур лўғатда сурат, матн, овоз ва анимацион шаклнинг уйғунлиги таъминланган бўлиб, бу жиҳат чет тилларини ўрганишда катта аҳамиятга эга экани иштирокчи-мутахассислар томонидан алоҳида эътироф этилмоқда.

— Сув ресурсларидан барқарор фойдаланиш учун сув-

ни тежовчи, муҳофазаловчи техник ечимлар зарур, — дейди Қарши муҳандислик-ққисолиёт институти магистранти Феруза Турдиева. — Бугунги ярмаркада мана шундай технологиялар мажмуаси билан иштирок этмоқдамиз. Мажмуа молдаларнинг биологик айланишини оширадиган «поғона» қурилмаси, тупроқни мелиорацияловчи услуб, деминерализация технологиясидан таркиб топан. Бугунги ярмаркада Аму-Сурхон ирригация тизими ҳавза бошқармаси билан мазкур лойиҳани амалиётга жорий этиш бўйича 100 млн. сўмлик шартнома имзоладик.

Ярмарка 26 апрелгача давом этади.

Санобар ЖУМАНОВА, «Ma'rifat» мухбири

Бахти бекам бўлсин қизларнинг

Андижон шаҳрида Нодирабегим номидаги ёшлар боғида «Қиз боланинг касби — унинг бахти» мавзусида ўтказилган фестиваль ёшларимизни касбга йўналтириш, истеъдодларини қўллаб-қувватлашга қаратилди.

Вилоят халқ таълими бошқармаси ташаббуси билан ташкил этилган фестивалда Андижон шаҳридаги умумтаълим мактаблари ва мактабгача таълим муассасалари билан бир қаторда туманлардаги спорт ва санъат

мактаблари вакиллари ҳам иштирок этди. Умумтаълим мактабларининг 9-синф битирувчи қизлари пазандалик, чеварлик, хушмуомалалигу қақонлик борасидаги маҳоратини синовдан ўтказдилар. Улар безатган дастурхон, моҳирлик ила тиккан уй-рўзгор буюмлари кўпчилида қизиқиш уйғотди. Спорт, санъат, миллий урф-одатлар ва татто чет тилларда сўзлашиш бўйича ҳам куч си-нашган қизлар бир-бирдан қолшимаслигини кўрсатдилар.

Орифжон СИДДИКОВ, «Ma'rifat» мухбири

Тўғарак раҳбарлари тажриба алмашди

Қашқадарё вилоят «Баркамол авлод» болалар марказида техник йўналишдаги тўғарак раҳбарларнинг минтақавий ўқув-амалий семинари бўлиб ўтди.

Қашқадарё ва Сурхондарё вилоятлари «Баркамол авлод» марказлари тўғарак раҳбарлари, методистлари иштирок этган семинарда маънавий-маъ-

рифий ишлар самарадорлигини ошириш, меъёрий ҳужжатларни талаб даражасида юри-тиш бўйича фикр алмашилди. Вилоят «Баркамол авлод» бола-

Seminar

лар марказида амалга оширилган ишлар, қўлга киритилган ютуқлар иштирокчиларда катта таассурот қолдирди.

Ўқтам МЕЙЛИЕВ, «Ma'rifat» мухбири

Китоб хайрия марафони

Фаргона шаҳридаги 3-футбол мактаб-интернатида китоб хайрия марафони бўлиб ўтди.

Тадбирда шаҳар, туман ХТМФМТЭБ мудири, болалар ва ўсмирлар спорт мактаблари раҳбарлари, ўқитувчилар, кутубхоначилар иштирок этди.

Марафон доирасида футбол мактаби ўқувчилари томонидан Соҳибқирон Амир Темур ҳаёти

ва фаолияти мавзусига доир савол-жавоб кечаси ўтказилди. Ҳолиларга китоблар совға қилинди.

Китоб марафони иштирокчилари мактабда ташкил этилган энг сара бадий асарлар кўргазмасини кўздан кечирдилар. 300дан зиёд лотин алифбосидаги бадий асарлар мактаб кутубхонасига тўхфа этилди.

Баҳодиржон ШОКИРОВ, «Ma'rifat» мухбири

Таълим самарадорлигини оширишга бағишланди

Пойтахтимиздаги 97-мактабда «Она тили ва адабиёт, ўзбек тили фанларининг ўқитилиш самарадорлигини ошириш» мавзусида ўқув-семинар ташкил этилди.

Таниқли ижодкорлар, фан методистлари ва педагоглар иштирок этган тадбирда илгор тажрибали ўқитувчиларнинг очик дарслари кузатилиб, таҳлил этилди.

Семинарда дарсларда АКТдан фойдаланиш, кўргазмали воситалар орқали ўқувчи ижодкорлигини ошириш каби масалалар муҳокама қилиниб, ўзаро тажриба алмашилди.

Ҳилола АБДУРАХМОНОВА, ЎЗДЖТУ талабаси

АКТ

таълим самарадорлигини оширади

Она тили таълими ривожига ҳисса қўиши, бу борадаги муаммоларни таҳлил этиш мақсадида анъанавий равишда ташкил этиб келинаётган «Ўзбек тили таълимини такомиллаштиришнинг долзарб масалалари» илмий-методик анжуманининг 12-йигини Сирдарё вилояти Гулистон шаҳрида бўлиб ўтди. «Ахборот-коммуникация технологияларидан фойдаланиш — ўзбек тили таълими самарадорлигини ошириш омили» мавзусидаги тадбирда мамлакатимизнинг турли ҳудудларидан келган таниқли тилишунос олимлар, ўзбек тили дарсликлари муаллифлари, халқ

таълими ходимлари, методистлар иштирок этди.

Меҳмонлар мустақиллик йилларида Гулистон шаҳрида амалга оширилган улкан бунёдкорлик ишлари билан яқиндан танишиб, Алишер Навоий ҳайкали пойига гулчамбарлар қўйишди. Сўнг Олим Хўжаев номидаги вилоят драма театрида анжуманининг асосий қисми бошланди.

Тадбирда сўз олганлар мамлакатимиз таълим тизимида, она тилимиз равнақи йўлида амалга оширилаётган савй-ҳаракатлар тўғрисида алоҳида тўхталишди.

Anjuman

Хусусан, беш томлик «Ўзбек тили изоҳли луғати», такомиллаштирилган давлат таълим стандартлари яратилгани, қатор ўқув қўлланмалар, дарсликлар нашр этилгани, тилининг имкониятларини ўрганишга доир илмий изланишлар олиб борилаётгани таъкидланди. Мутахассис ва тилишунос олимларнинг «Она тили таълими ва замон тақозоси», «Ахборот технологияларига таяниш — таълимнинг бош омили», «Тил ва адабиёт таълимида педагогик технологияларнинг аҳамияти» мавзусидаги маърузалари тингланди.

Куннинг иккинчи ярмида анжуман қатнашчилари «Мақтабча таълим», «Бошланғич таълим», «Умумтаъ-

лим», «Давлат тили таълими», «Махсус таълим», «Академик лицей ва касб-ҳунар коллежларида ўзбек тили таълими», «Олий таълим» шўъба йиғилишларида мавзуга оид икки юзга яқин илмий-методик маърузалар билан танишдилар.

— Анжуман кутилганидек ишчанлик руҳида ўтди, — дейди педагогика фанлари доктори, профессор Кумри Абдуллаева. — Мақтабларда ташкил этилган шўъба йиғилишлари ишига ўқувчи ва ўқитувчилар ҳам яқиндан ёрдам беришди. Фарзандларимизга она тилимизни АКТдан фойдаланиб чуқур ўргатиш бўйича қатор ютуқларга эришаётган бўлсакда, ҳали бу борада бажарилиши лозим бўлган вазифалар ҳам кўпчилиги аён бўлди.

Тадбирнинг якуний қисмида соҳада ечимини қутаётган муаммолар юзасидан билдирилган тавсиялар умумлаштирилиб, келгусида амалиётга татбиқ этиш учун Республика таълим марказига тақдим этилди.

Бойжигит АБДУЛЛАЕВ,
«Ma'rifat» мухбири
В.ГРАНКИН олган сурат.

Videokonferensiya

Мультимедиа умумтаълим дастурларини ривожлантириш марказида Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2012 йил 12 декабрдаги «Чет тилларни ўрганиш тизимини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги қарориди белгиланган вазифалар ижросига бағишланган видеоконференция бўлиб ўтди. Тадбирда ЎзДЖТда махсус тайёргарликдан ўтган ва ўтаётган инглиз, немис ва француз тили тренер ўқитувчилари, 1-синф чет тили дарсликлари муаллифлари иштирок этишди.

ТАЖРИБА-СИНОВ ЖАРАЁНИ

дастлабки хулосалар олинди

Анжуманда 1-синфлар учун chop этилган чет тили дарслик мажмуалари, ўқув қўлланма ва мультимедиа-ли иловаларини тажриба-синов ўтказиш жараёнининг бориши, ўқитувчиларнинг малакасини ошириш масалалари бўйича фикрлар билдирилди.

Жумладан, ўқувчини 1-синфда илк сабоқдаёқ чет тилига қизиқтира олиш муҳимлиги, бу масъулиятли вазифа эса айнан ўқитувчилар зиммасида экани алоҳида таъкидланди.

Халқ таълими вазирлигининг умумтаълим ва ихтисослаштирилган мактаблар бошқармаси бошлиғи Абдурахим Носиров тажриба-синов жараёни, аيني кунгача олинган хулосалар ҳақида маълумот берди.

Муаллифлар «Kid's English», «Deutsch macht spab» дарсликлари тақдимотини ўтказиб, ўқитувчи китоби ва электрон дисклардан фойдаланиш тартибларини тушунтиришди.

Худудий студияларда ҳам 76та инглиз тили, 28та немис ва 28та француз тилидан тажриба-синов ўтказилаётган мактабларнинг экспериментатор ўқитувчилари махсус тайёргарликдан ўтиб, вилоят малака ошириш институтларида машғул олди бораётган тренерлар ва масъул ходимлар иштирок этиб, ўз таклиф ва мулоҳазаларини билдиришди.

Хайрулло АБДУРАХМОНОВ,
«Ma'rifat» мухбири

ҒОЛИБ БЎЛИШ ОСОНМАС

беллашувда билим ва маҳорат зафар қучди

«Yilning eng yaxshi fan o'qituvchisi — 2013»

Пойтахтимизда 23-24 апрель кунлари тарих, миллий истиқлол ғояси ва маънавият асослари, информатика, немис ва рус тили (таълим рус тилида олиб бориладиган мактаблар учун) фанлари ўқитувчилари орасида «Йилнинг энг яхши фан ўқитувчиси — 2013» кўрик-танлови республика босқичи ғолиблиғи учун қизгин баҳс борди.

Иштирокчилар тўрт турда билим ва тажрибаларини намойиш қилишди. Дастлабки тур, яъни ёзма ишда мавзуга ижодий ёндашган ҳолда фикрларини баён қилиш, режа ва бандларнинг мавзуга мос бўлиши, ҳозирги давр билан боғланиши, илмий ҳатolikлар ва чалкашликларга йўл қўймаслик каби жиҳатлар талаб қилинди. Иккинчи тур — «Айлана стол атрофида»ги суҳбатда қатнашчиларнинг таълим сифатини оширишга оид амалга оширилаётган ишлар ва белгиланган вазифалар бўйича фикрлари тингланди. Учинчи турда эса бир соатлик дарс ишланмаси орқали ўқитувчининг мавзуга асосида методикани тўғри танлаши, АКТдан унумли фойдалана олиши, кўрғазмаларни самарали қўллаши, янги мавзунини қай даражада баён этиши синаб кўрилди.

Ушбу синовларда жами 40дан юқори балл тўплаган иштирокчиларгина сўнгги турда қатнашиш ҳуқуқини қўлга киритди. Аввалги шартларда асосан назарий билимга эътибор қилинган бўлса, сўнгги турда ўқитувчилар билим ва маҳоратни нотаниш синфда, қуръа ташлаш йўли билан белгиланган мавзуга бўйича намунавий дарс ўтиш орқали намойиш этдилар.

— Бу кўрик-танлов мен учун катта тажриба мактаби бўлди, — дейди Қумқўрғон туманидаги 11-ихтисослаштирилган давлат умумтаълим мактаб-интернатининг информатика фани ўқитувчиси Нафиса Шаймонова. — 8-синф учун «Маълумотларни тартиблаш» мавзусида интерфаол услубда дарс ўтдим. Ушбу машғулот орқали ўғил-қизларни бугунги техника тараққиёти ютуқлари ва

дастурий таъминотлар ҳақида ҳам хабардор қилишга интиладим.

Танлов ҳеч бир қатнашчи учун осон бўлгани йўқ. Бу поронага етиб келгунга қадар тайёргарлик жараёнида педагогик билим ва тажрибаси, компьютер саводхоналиги, таълим тизимидаги ислохотлар ва меъёрий ҳужжатлардан хабардорлик даражаси ошгани шубҳасиз. Энг асосийси танловда илгор педагоглар нафақат беллашдилар, балки таълим-тарбия сифатини янада ошириш юзасидан тажриба алмашдилар, тавсия ва таклифларини мутахассис ва ҳамкасбларига билдириш имконига ҳам эга бўлдилар.

Ғолиб БАХРОМОВ,
Гулюз ОРИФЖОНОВА,
Шоира БОЙМУРОДОВА,
«Ma'rifat» мухбирлари

ҒОЛИБЛАР БИЛАН ТАНИШИНГ!

Рус тили
фани бўйича:

Вера Ерицян —
Тошкент шаҳри
Юнусобод туманидаги 17-ИДУМ
ўқитувчиси

Немис тили
фани бўйича:

Люция Шафигулина —
Тошкент шаҳри Миробод туманидаги 60-ИДУМ
ўқитувчиси

Информатика
фани бўйича:

Умид Муродов —
Тошкент вилояти Олмалик шаҳридаги 23-мактаб ўқитувчиси

Тарих фани
бўйича:

Бердибой Сафарбоев —
Қорақалпоғистон Республикаси Қўнғирот тумани 38-мактаб ўқитувчиси

Миллий истиқлол ғояси ва маънавият асослари фани бўйича:

Малохот Матмуротова —
Хоразм вилояти Хонқа тумани 1-мактаб ўқитувчиси

2013-yil — Obod turmush yili

Ошхона саранжом-саришта, чанг-губор топа олмай-сиз. Дошқозонда ош дамланган. Чой қайнаб турибди. Наъматик дамамаси ҳам тайёр. Ҳадемай дарсдан бўшаган талабалар гуруҳ-гуруҳ ҳолда кириб келишади. Уларнинг қўлида бепул тушлик учун тарқатилган та-

Ана шу манзара Тошкент ахборот технологиялари университети ошхонасида ҳафта-нинг беш кун мобайнида кузатилади. Ҳозирги вақтда бу даргоҳ илмий-педагогик салоҳияти, халқаро ҳамкорлик алоқалари, муносиб мутахассислар тайёрлаш даражаси бўйича юқори мавқега эга. Республикамининг турли вилоятларидан ўқиниш таътида пойтахтга келган ёшларнинг кўпчилиги ТАТУ-га ҳужжат топширади. Илм истаб, касб-хунар эгаллашга қарор қилган ва бу билан ўз тақдир йўлини тўғри белгилашга интилаётган йигит-қизларни ижтимоий-иқтисодий жиҳатдан ғимоя қилиш университети маъмурияти ҳамда бирлашган касаба уюшма кўмитасининг доимий диққат-эътиборида бўлиб келмоқда.

Олий таълим муассасасида талабаларни, боқувчиларни қолган йигит-қизларни, имконияти чекланган шахсларни, эҳтиёжманд техник ходимларни моддий-маънавий жиҳатдан қўллаб-қувватлаш мақсадида бир қанча ҳомий ташкилотлар билан

ҳамкорлик ўрнатилган. «Ўзбектелеком» очик акциядорлик компанияси раҳбарияти кўп йиллардан бери университетда ижтимоий ғимояга йўналтирилган бундай

ёшлар учун бепул тушлик ташкил қилиш «Ўзбектелеком» компанияси раҳбарияти ташаббусидир. Ҳар ойда компания томонидан талабалар тушлиги учун 100 миллион сўм маблағ ўтказиб берилмоқда. Тайёрланган таомлар сифати бирлашган касаба уюшма кўмитаси, «Камолот» ёшлар ижтимоий ҳаракати кенгаши бошланғич ташкилоти, талабалар уйи ҳокимияти, декан ўринбосар-

баларни махсус стипендия билан рағбатлантирмоқда. ТАТУ ректорати «Huawei tech. Investment Tashkent» компанияси билан 2012 йилнинг 27 февралда шартнома имзолаган. Компания беш йил давомида умумий миқдори 100 миллион сўмлик рағбатлантириш пулини университет профессор-ўқитувчилари ва талабалари учун ажратади. Ўтган йил ҳисобидан 4 нафар профессор-

бўлиб, университет талабаларидан бир нечаси ҳар ўқув йилида Алоқа, ахборотлаштириш ва телекоммуникация технологиялари давлат қўмитаси, «Ўзбектелеком» компанияси, Ўзбекистон радиотехника, электроника ва алоқа илмий-техника жамиятининг стипендияларига сазовор бўлишади.

Сунбула Аҳмедова, ахборот технологиялари факультетининг 3-босқич талабаси:

— 2011-2012 ўқув йилида Алоқа, ахборотлаштириш ва телекоммуникация технологиялари давлат қўмитасининг стипендиясига сазовор бўлдим. Миқдори салкам 2 миллион сўмлик стипендия уч ойга тақсимланган ҳолда бериб борилади. Албатта, тўлов-шартнома асосида таълим олаётган талабанинг бундай имкониятини қўлга кириштириш кучига куч, ғайратига ғайрат қўшади.

Тошкент ахборот технологиялари университети профессор-ўқитувчилари, талабалар қатламининг турли йўллар ва воситалар билан ижтимоий ғимояланиши, моддий ва маънавий рағбатлантирилиши ишга, ўқишга бўлган масъулиятни кучайтирибгина қолмай, ён-атрофдаги ҳамкасблари ва тенгқурларини ҳам улардан ибрат олишга ундайди.

Хушроқ Тўйманова, «Ma'rifat» мухбири

ИЖТИМОЙ ҒИМОЯ ВА РАҒБАТ

ўқитувчи ва талабаларнинг ишга, ўқишга бўлган масъулиятини оширади

ишлардан бирига бош-қош бўлиб келмоқда. Университет маънавий-маърифат бўлими бошлиғи Эъзоза Каримова компания томонидан кўрсатилаётган ҳомийлик ёрдами тўғрисида шундай дейди:

— 1228 нафар талаба турар жой билан таъминланган. Нафақат хоналар, балки уларга хизмат кўрсатаётган кутубхона, сартарошхона, маънавий-маърифат хонаси ҳам намунали жиҳозланган. Вилоятдан келган талаба-

лари томонидан назорат қилиб борилади. Ошхона маъмурияти талабалар турар жойида яшовчи йигит-қизлар ўртасида тез-тез сўровнома ўтказиб, қандай таомларга эҳтиёж кўплигини ўрганади.

Бундан ташқари, университетнинг иқтидорли талабалари, изланувчан профессор-ўқитувчилари ҳам соҳа корхоналари томонидан қўллаб-қувватлаб келинади. Жумладан, «Исттелеком» қўшма компанияси иқтидорли тала-

ўқитувчи 2,5 миллион, 10 нафар талаба эса 1 миллион сўм билан мукофотланди. Бу йилги тақдирлаш маросими май ойида ўтказилиши кутилмоқда.

Талабалар ўртасида маънавий-маърифий муҳитни яхшилаш, рақобатни юзага келтириш, ихтисослик фанларини чуқур эгаллашга ундаш бир неча омилга боғлиқ. Белгиланган махсус стипендияни қўлга киритиш ҳам шундай омиллардан бири

ДАХЛДОРЛИК ҲИССИ

ўқувчиларга дарслар ва дарсдан ташқари ташкил этилаётган тадбирлар орқали синдирилмоқда

Президентимиз Ислам Каримовнинг Ўзбекистон Республикаси Конституцияси 20 йиллигига бағишланган тантанали маросимдаги «Инсон манфаати, ҳуқуқ ва эркинликларини таъминлаш, ҳаётимизнинг янада эркин ва обод бўлишига эришиш — бизнинг бош мақсадимиздир» номли маърузаси, «Обод турмуш йили» Давлат дастури мамлакатимизда барча йўналишларда олиб борилаётган ислохотлар кўзгуси бўлиб, десак муболаға бўлмайди. Самарқанд шаҳридаги 9-умумтаълим мактабда Президентимизнинг маъмур маърузасини ўрганиш, мазмун-моҳиятини ўқитувчи ва ўқувчиларга тушунтириш, илгари сурилган ғояларни амалиётга татбиқ этиш бўйича қатор ишлар амалга оширилмоқда.

Мактабда тинчлик-осойишталик, миллатлараро ҳамжиҳатликни таъминлаш, халқ фаровонлигини ошириш ва ёш авлодни Ватанга муҳаббат, юртга садоқат ва меҳнатсеварлик руҳида тарбиялашга йўналтирилган маънавий-маърифий тадбирлар дерили ҳар кун ўтказилади. Таълим маскани ва маҳалла ҳудудини тоза-озода сақлаш, ободончилик ишларида фаоллик кўрсатиш ҳамда оила, маҳалла ва таълим муассасаси ўртасидаги ҳамкорликни янада мустаҳкамлаш, болалар тарбиясида бўшлиққа йўл қўймаслик заруриятини ўқитувчилар ҳам, ўқувчилар ҳам теран англайдилар.

743 нафар ўқувчи таълим олаётган муассасада ҳар ҳафтанинг жума кун маънавий-тарбиявий соат ўтказилади. Шу кун синф раҳбарлари ўқувчиларга маъруза мазмунини содда ва раво тилда тушунтиришади. Бундан ташқари, 1–4-синфларга «Одобнома», 5–6-синфларга «Ватан туйғуси» ҳамда 7–9-синфларга «Миллий истиқлол ғояси ва маънавият асослари» фанидаги мавзуга мазмунан Юртбошимизнинг маърузаси ва Давлат дастурига боғлаб ўрганилмоқда.

4-«Б» синф раҳбари Зайнаб Шодиева бу борада ўзига хос усуллардан фойдаланмоқда. Муаллима яратган слайдларда мамлакатимиз ҳаётига оид ёрқин лавҳалар аск этган. Слайд намойиш этилгач, синфхонада савол-жавоб қизгин тус олади. Устоз ҳар бир ўқувчисининг шахсий фикри билан қизиқади. Уйга вазифа қилиб ижодий иш ёзиб келиш топширилади. Уларни мустақил фикри ва баён этиш кўникмасига қараб баҳолайди.

Ўн беш йиллик педагогик тажрибага эга Соҳида Файзиева ҳар бир мавзуга алоҳида тайёргарлик кўради: қўшимча адабиётлар излайди, кўргазмали куруллар тайёрлайди, газета ва журналларни варақлайди. Муаллима Президентимиз маърузаси ва «Обод турмуш йили» Давлат дастурини ўқувчиларга тушунтиришда «Case study», «Ақлий ҳужум» сингари илғор усул-

ларга таянади. Синф ўқувчилари бир неча гуруҳга бўлиниб, саволлар тарқатилади. Ўғил-қизлар «Обод турмуш йили»нинг мақсади ва моҳияти, «Баркамол авлодни тарбиялашнинг аҳамияти», «Мамлакатимизни юксалтиришда Давлат дастурининг тутган ўрни», «Ижтимоий-иқтисодий ислохотлар ва мамлакат тараққиёти» мавзулари бўйича тезкорлик билан аниқ ва лўнда жавоб қайтаришади.

Мактабда ҳар ойнинг охириги ҳисоб қилинган «Ўз-ўзини бошқариш кун» деб белгиланган бўлиб, одатда Президентимиз маърузаси ва «Обод турмуш йили» Давлат дастури мазмун-моҳиятини очиб беришга бағишланади. Икки-уч ўқувчи мавзу бўйича тенгдошларига дарс берса, қолганлар ўз реферат, буклет, деворий газета, ишчи, расм ва шеърлари тақдимотини ўтказадилар.

Мактаб «Миллий истиқлол ғояси ва маънавият асослари» фанини

ўқитиш бўйича таянч таълим даргоҳи ҳисобланади. Чунки юқорида таъкидланганидек, педагогик жамоа бу туркумга кирувчи дарсларни ўқитишда илғор тажриба тўплаган.

Халқ таълими вазирлиги томонидан «Обод турмуш йили» Давлат дастурининг моҳияти ва аҳамиятини таълим муассасаларида ўрганиш бўйича ишлаб чиқилган ўқув дастурини ҳаёта татбиқ этиш педагогик жамоанинг доимий диққат-эътиборида. 9-синф ўқувчилари учун ҳафтада бир маротаба тарих фани ўқитувчилари томонидан ташкил этилаётган «Президент асарларини ўрганиш» машғулотларининг бош мавзуси ҳам Юртбошимиз маърузаси ва Давлат дастуридир. Зеро, ўқувчиларда бугунги ижтимоий-сиёсий жараёнга дахлдорлик ҳиссини шакллантириш давр талабидир.

Ҳаким Жўраев, «Ma'rifat» мухбири

Хар оқшом қизалоқларим «Ойи, эртақ айтиб беринг», дея эркаланишади. Хар қанча чарчаган бўлишимга қарамай, уларнинг рағбтини қайтаролмайман. «Қайси эртақни эшитасизлар?» дейман. Иккала болам бараварига «Зумрад ва Қиммат»ни дея чуғурашади.

— Бир бор экан, бир йўқ экан. Қадим-қадим замонда чола билан қампир яшаган экан. Уларнинг икки қизи бор экан. Бирининг исми Зумрад, иккинчисиники Қиммат экан...

Қовоқларим оғирлашиб, кўзларим юмила бошлади. Аста-секин эртақлар оламига ўзим ҳам кириб бораётганимни сезмай қоламан. Гоҳида шу сеҳрли оламдаги воқеалар, қаҳрамонлар ҳақида ўйлаб қоламан. Халқ ҳаёти, тарихи, рухияти ва дунёқарашини ифодаловчи бу мўъжаз асарларнинг бола қалбини бежиз

лар тилидан айтилган эртақлар қизиқроқ бўлиши ҳаёлимни чалғитди. Телефонимга бир нечасини кўчириб олдим. Энди борлиқ тун оғушига чўккан пайтда қизчаларим аудио эртақларни тинглашар, мен эса аллақачон уйқуга кетган бўлардим. Бироқ икки-уч кун ўтгач, болалар «Ойи, эртақни ўзингиз айтиб беринг»,

матли Тожиғул энам гавдаланади. Кичик жуссаи, сарикмағиздан келган бувижонимнинг юзларидан нур тараларди. Эски мактабнинг тўртинчи синфини битириб, ўша вақтдаги оғир шaroит сабабли ўқишини давом эттиролмаган бувим айтган ривоятлари халқ қўшиқлари мени ҳамон тўлқинлантиради. Бутун умр бола боқиш ва дала-дашт меҳнати билан ҳаёт кечирган энамининг бой маънавий хазинаси қачон шаклланиб улгурганига ҳайрон қолардим. Биз набиралар уларнинг маънавий хазинасидан тўқилган халқона қўшиқлар, мақол-маталларни эшитиб улгайдик.

Энам айтган отасини узок

таётган бўлсам, «Бир бор экан, бир йўқ экан, қадим ўтган замонда...» деб бошлайман. Хайвонлар ҳақида эртақ айтаётганда бошланишига «Қарға қақимчи экан, чумчуқ қақимчи экан...» деб қўшимча қиламан. Кейин болалар эртақдан олган таассуротлари билан ўртоқлашишади. Эртақ айтиш жараёнида ўзим муаллиф номидан гапириб, ўқувчиларга ролларни тақсимлаб, хар бир қаҳрамоннинг овозини ўжшатишни ўргатаман. Мақсад бола хотирасида бу сеҳрли асарлар жуда ёрқин кўринишда сақланиб қолишига оз бўлса-да эришишдир.

Шу ўринда айтиш жоизки,

Олтин мерос

эртақ-ҳикояларни топинг» каби топириқлар бошлангич синф ўқувчиларининг мазкур жанр ҳақидаги тасаввурларини кенгайтириб, бадий мутолаага қизиқишини оширади.

Аслида, эртақлар сюжет ва мазмунига кўра турли хил — сеҳрли, ҳажвий, ҳаётини. Баъзида қаҳрамонлар гайритабиий кўчга эга бўлади, баъзида ушбу асарлар ҳаётдаги реал воқеалар асосига қурилганини англаймиз. Эртақлар фақат кичик ёшдаги болаларнинг эмас, балки биз — катталарнинг ҳам юрагимизга йўл топади. «Очил дастурхон», «Зумрад ва Қиммат», «Учар гилам», «Уч оғайни ботирлар» сингари эртақларни болалигимизда севиб тинглаганимиз. Улар ҳозиргача онгу шууримиздаги хотираларни жонлантиради. Қалб гавҳаримиз бўлган болажонларимизни ана шундай завқ ва унутилмас дамлардан бебаҳра этмаслик зиммамиздаги фарзидир.

Назokat ХОЛМЕТОВА,
"Ma'rifat" мухбири

“ОЙИ, ЭРТАҚНИ ЎЗИНГИЗ АЙТИБ БЕРИНГ”

ром этмаслигига яна бир бор амин бўламан. Содда ва туншулар тилда хар бир юракка етиб боровчи эртақлар кишиларни адолат ва ҳаққонийликка, ватанпарварлик ва дўстликка ундовчи кучдир. Айниқса, сеҳрли қилич, узук, чақмоқ тош, ойна, тароқ ёвузликдан қўтқарса, сирли тўқмоқ, семург, булбулигўё, ҳумо каби тимсоллар хар бир мурғак қалбга аяшлилик уруғини қадайд.

Яқинда бир танишим ишдан хориб-толиб борган пайтда болаларга аудио эртақларни уяли телефон ёки компьютерда кўйиб беришимни тавсия қилди. Аввалига наҳот шу вазифани ҳам компьютерлар бажарса, деб ўйладим. Бу техникалар фарзандимизнинг соғлиғига бироз хавф туғдиришини англасам-да, актёр-

деб қолишди. Шунда бир ҳақиқатни тушундимки, эртақу алла айтаётган она қалбиди меҳрнинг электрон шаклини яратиб бўлмас экан. Қолаверса, хар бир ота-она ўз дилбандининг мунчоқ кўзларига боқиб, унга нима кераклигини ҳис этади. Эртақ айтганда ҳам гўдақлари завқ оладиган даражада эркалаб, сўйиб, таъсирли қилиб сўзлайди.

**Биргина гаччим бор эди,
Минг бўлойин девида.
Сийри-сийри товлардан
Сув ичойин девида.
Олимбойдинг олти ули
Олиб кетти гаччимди.
Жиянбойдинг жетти ули
Жетиб кетди гаччимди...**

Хар гал шу мисраларни эшитганимда кўз ўнгимда раҳ-

дашту биёбонга олиб бориб ташлаган ва кун келиб, шу тақдирга ўзи ҳам дучор бўлган ўғил ҳақидаги ривоят ҳамон ёдимда. Тожиғул энам бу ибратли воқеани хар бир қаҳрамон образига кириб айтганида беихтиёр таъсирланиб кетардим...

— Биринчи синф ўқувчилари учун синфдан ташқари ўқиш соати бор, болалар интиқлик билан кутишади, — дейди Тошкент шаҳридаги 163-умумтаълим мактаби ўқитувчиси Дилноза Наврўзова. — Боиси, машғулотлар давомидида халқ эртақларидан ўқиб бераман. Бу асарлар ўқувчиларнинг дунёқарашини кенгайтириб, қалбига дўстлик, меҳр-оқибат туйғуларини сингдиришга хизмат қилади, албатта. Меҳнатқашлик ва ялқовлик ҳақидаги эртақни ай-

Халқ таълими вазирлиги хузуридаги Мультимедиа умумтаълим дастурларини ривожлантириш маркази томонидан «Эртақлар — яхшиликка етаклар» электрон ресурси яратилди. Қизикарли ўйин тарзидаги машғулот инглиз ва рус тилида ҳам янграйди. Ушбу электрон ресурси uedu.uz ёки eduportal.uz сайтидаги интерактив хизматлар бўлимидан топиш мумкин. Унда расмий саволлар, кроссвордлар, викторина рангли ва қувноқ мусиқа оҳанглари воситасида берилган. Асосийси, 4-синф «Ўқиш» китоби манба сифатида олинган бўлиб, болаларнинг билимини мустақил текшириш ва мустаҳкамлашга имкон яратади. «Адабий ва халқ эртақларини фарқланг», «Анвар Обиджон қаламига мансуб

ОИПА ВА МАКТАБ БИРГАЛИКДА

соғлом турмуш тарзи учун
курашади

Наркотик моддаларни назорат қилиш давлат комиссиясининг 2012 йил 30 декабрдаги қарорига биноан БМТнинг ГИХВанд моддалар ва жиноятчилик бўйича бошқармаси минтақавий бўлими томонидан «Ёшлар ўртасида ОИТС/ОИВ, жиноятчилик ва психоактив моддалар истеъмол қилинишининг оилада ҳаётини кўникмаларга ўргатиш орқали олдини олиш» лойиҳаси республика бўйича жорий этилиши белгиланган. FAST (оила ва мактаб биргаликда) дастури бўйича ўқув қўлланмаси бошланғич синф ўқувчилари учун мослаштирилиб, пойтахтимизнинг 64-ҳамда 324-умумтаълим мактабларида синовдан ўтказилди. Тренингда мактаб директорлари, ўқитувчи, психолог, ота-оналар ва тадқиқотчилардан иборат маҳаллий тренерлар иштирок этади.

— Тренинг давомидида гуруҳлар дастур компонентларини муҳокама қилиб, «Дўст билан ўтган вақт», «Қингирқийшқ ёзув», «Махсус ўйин» каби машқларда қатнашди, — дейди 64-мактаб директори Машкура Шоисаева. — Ҳусусан, ота-она ва бола, мактаб ва маҳалла ўртасидаги алоқаларни мустаҳкамлашга оид мавзулар барчани бирдек ўзига жалб этади. Имитацион машқлар ҳамда қизикарли савол-жавоблар иштирокчиларда катта таассурот қолдирди.

Тўрт кун давом этган семинар-тренингни халқаро тренерлар — Элспет Брэмилей ҳамда Милена Статева олиб боришди. «Оилада ота-она ва боланинг муносабатлари» мавзуси бўйича машғулот ота-оналар иштирокида жонли ўтди. Ўқув-тренинг якунида 16 нафар ўқитувчи ва ота-онага халқаро сертификат топширилди.

Гүлoз ОРИФЖОНОВА,
"Ma'rifat" мухбири

Ўзбекистон касаба уюшмалари федерацияси Кенгаши томонидан ташкил этилган матбуот анжумани «Жамоа шартномалари ва келишувлари ходимлар турмуш даражасини оширишнинг асосий омилларидан бири» мавзусида бўлиб ўтди.

Истиқлол йиллари мамлакатимизда инсон манфаатлари олий қадрият даражасига кўтарилиди. Олиб борилаётган кенг қўламли ислохотларнинг замирида ҳам, аввало, халқимиз турмуш фаровонлигини ошириш мақсади мужассамдир. Бу жараёнларда эса давлат ва подaвлат-нотижорат ташкилотларнинг ижтимоий шериклик асосида олиб бораётган фаолияти катта аҳамият касб этади.

ЖАМОА ШАРТНОМАЛАРИ ВА КЕЛИШУВЛАРИ

обод турмушни яратишнинг асосий омилларидан бири

Мамлакатимизда ижтимоий шерикчиликнинг турли шакллари ривожланиши учун тегишли шарт-шaroитлар яратилган. Жамоа шартномалари ҳам иш бeрyвчилар ва ходимлар вакили саналадиган касаба уюшмалари кўмиталари ўртасида имзоланган муҳим локал ҳужжат бўлиб, ижтимоий шерикчилик асосида амалга оширилади. Ушбу ҳужжатга таъинлиб уюшма аъзоларининг ижтимоий-иқтисодий манфаатлари, ҳуқуқларини ҳимоя қилиш, меҳнати муҳофазасини таъминлаш сингари қатор йўналишларда иш олиб бoрилмoқдa. Вазирлар Маҳкамаси, Ўзбекистон касаба уюшмалари федерацияси Кенгаши, Савдо-саноат палатаси ўртасида 2011—2013 йиллар учун тузилган ижтимоий-иқтисодий масалаларга оид Бош келишувнинг ҳаётга татбиқ этилиши бунда муҳим ўрин тутмоқда. Ушбу ҳужжат асосида 14та ҳудудий келишувлар тузилди. Бевосита корхона ва ташкилотларда эса 93 805та жа-

моа шартномасининг мазмун-моҳияти бойитилди. Тизимни такомиллаштириш натижасида уюшма аъзолари меҳнатидан фойдаланувчи юридик шахсларнинг 95,8 фоизи жамоа-шартномавий муносабатлар билан қамраб олинишига эришилди. Мазкур шартномалар орқали, жумладан, ходимларнинг касби, маънавияти таъминлаш, янги иш ўринларини яратиш, кадрларни тайёрлаш, қайта тайёрлаш ва малакасини ошириш, меҳнат шартномаларини тузиш ва бeкoр қилиш чоғида қонуний меъёрларга амал қилиш сингари масалалар атрофлича ҳал этилаётир.

Матбуот анжумани давомидида шу каби йўналишларда олиб бoрилаётган ишлар, режалар ҳусусида фикр юритилди. Мутахассислар журналистларни қизиқтирган саволларга жавоб бердилар.

Ойбуви ОЧИЛОВА

Matbuot anjumanı

Жаҳон фанининг мислсиз даражада тараққий этиши, айниқса, ишлаб чиқаришнинг турли соҳаларига нанотехнологияларнинг кириб келиши илмий-тадқиқот муассасалари ходимлари зиммасига янада жиддий масъулият юклатмоқда. Чунки замон билан ҳамнафас бўлиш, олиб борилаётган илмий изланишларнинг долзарблиги ва илмий-амалий аҳамиятини аниқлаш, шунга мос равишда муаммоларни ҳал этишни даврнинг ўзи такозо этмоқда. Шу нуқтаи назардан дунё илм-фанида олиб борилаётган фундаментал тадқиқотлар қайси соҳанинг қандай долзарб муаммоларини ечишга қаратилганини аниқлаш муҳим аҳамият касб этади. Мамлакатимиз илм-фани, ишлаб чиқаришнинг тараққий этишида Ўзбекистон Республикаси Фанлар академияси илмий тадқиқот институтларининг ҳам алоҳида ўрни бор. Академик О. Содиков номидаги Биоорганик кимё институти ҳам ана шундай илмий муассасалардан биридир.

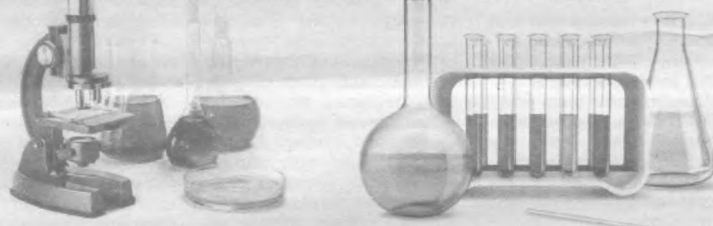
Мазкур институтда асосий эътибор Ўзбекистонда кимё фанининг нисбатан янги, яъни биоорганик кимё соҳасида тадқиқотлар олиб боришга қаратилган. Шундан келиб чиқиб, институт олдида турган долзарб вазифа мамлакатимизнинг фармацевтика соҳаси, қишлоқ хўжалиги, озиқ-овқат саноати билан боғлиқ илмий муаммоларни ҳал этишдан иборат.

2012 йили институт таркибига Биокимё, Физиология ва биофизика институтлари қўшилиши ҳисобига илмий тадқиқотлар қўлами янада кенгайди. Бу эса биологик фаол моддаларнинг кимёвий тузилишини аниқлаш билан бир қаторда, бу моддаларнинг ҳаракати ва вазифаларини чуқурроқ ўрганишга имконият яратди. Натижада биологик фаол моддалар билан боғлиқ илмий изланишлар комплекс равишда олиб бориладиган бўлди.

— Утган асрнинг сўнги йилларида жаҳон илм-фанида мислсиз даражада катта ўзгаришлар бўлди, — дейди институт директори, кимё фанлари доктори, профессор Аббосхон Тўраев. — Ана шу ўзгаришлар илмий-тадқиқот институтлари олдида жиддий талаблар қўймоқда. Чунки дунё олимлари олиб бораётган тадқиқотлари қўлами ичиде кенгайиб кетди. Шундан келиб чиққан ҳолда институтимизнинг бугунги фаолияти йўналишларини — тирик организмлар фаолиятининг молекулар асослари, ўсимлик ва ҳайвон организмидеги биологик фаол моддаларнинг ишлаш механизмларини ўрганиш, шу асосда соғлиқни сақлаш, қишлоқ хўжалиги ҳамда озиқ-овқат тармоқлари учун юқори самарали янги технологиялар ва препаратларни яратиш ташкил этади. Улар табиий биологик фаол бирикмаларнинг тузилиши ва функциясини меъёрадаги турли патологияларда тирик организмлар фаолиятининг биокимёвий, биофизикавий ва молекулар-генетик механизмларини ўрганиш; биологик фаол бирикмаларнинг таъсир механизмларини ҳужайра ва молекуллар даражаларда тадқиқ этиш ва улар таъсир қиладиган самарали нукталарни топиш; дори воситалари, турли хил озиқ-овқат маҳсулотларининг биохафсизлигини аниқлаш ва уни баҳолашга қаратилган тестлар, ўсимликларни кимёвий ҳимоялаш воситалари ва биотехнология усуллари ёрдамида сифатли,

экологик тоза қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини яратиш; маҳаллий ўсимлик ва ҳайвон хомашёларидаги самарали дори воситаларини ва бошқа маҳсулотларни ишлаб чиқариш ҳамда уларни қайта ишлашнинг янги технологияларини яратиш ва ўзлаштириш орқали амалга оширилмоқда.

ИЛМИЙ ИЗЛАНИШЛАРНИНГ АМАЛИЙ САМАРАСИ

Хозирги пайтда институтда 3та бўлим, 19та лаборатория мавжуд бўлиб, ҳар бири мўайян йўналишларда илмий муаммоларни аниқлаш ва ҳал этиш бўйича изланишлар, тажриба-синов ишларини олиб боради. Ушбу лабораторияларга 190 нафардан ортиқ илмий ходим жалб қилинган.

Институтда илмий-тадқиқот ишларига тажрибали мутахассислар билан бир қаторда ёш, ғайратли, изланувчан ходимларни кўпроқ жалб этишга алоҳида эътибор қаратилаётган. Хозир бу ерда фаолият олиб бораётган 35 ёшгача бўлган илмий ходимлар сони элликдан ортди. Бу эса келгусида биоорганик кимё соҳасининг янада ривожланишига умид бағишлайди. Айниқса, ёшлар нафақат соҳани, балки замонавий ахборот технологияларини чуқур ўрганиб, ўзлари олиб бораётган тажриба-синов ишларига кенг таъбиқ этишлари туфайли изланишларда самарали натижаларга эришмоқдалар.

Олиб борилган муҳим фундаментал тадқиқотларнинг натижаларига кўра, кейинги йилларда институт илмий ходимлари фармацевтика саноати учун бир қатор ишланмалар, замонавий тиббиёт учун зарур бўлган дори воситаларини яратдилар ва уларнинг айримларига клиник, клиник даволашгача

бўлган амалиётда қўллаш ва ишлаб чиқариш учун расмий рухсат (патент) олинди.

Ана шундай ишланмалардан бири пахта чигитини пресслаш йўли билан олинadиган госсипол препарати бўлиб, турли касаллик вируслари ва бактерияларига қарши дорилар яратишнинг асосий таъсир воситаси, яъни субстанцияси вазифасини ўтайди. Институт илмий ходимлари госсиполнинг деярли барча куйимолекуляр моддалар билан бирикма ҳосил қиладиган ноёб ва универсал (клатратоген) бирикма сифатида турли касаллик микробларига қарши фаол эканлигини аниқладилар. Госсиполни фармакологик модификациялаш ёрдамида вирусли гепатитнинг В, С, D кўринишларини даволаш учун қўлландиган 0,05 грамлик «Рагосин», хламидийга, яъни танаосил касалликларига қарши 0,05 грамлик «Гозалидон» таблеткалари, герпесга қарши восита 1 фоизли «Мегосин» суртмаси, тана-

чи «Салгивин» ҳамда қон антикоагулянти ҳисобланган «Сафинол» препаратлари қўллашга рухсат берилган дори воситаларидир. Шунингдек, институт олимлари томонидан яратилган ўндан ортиқ дори воситалари клиник ва клиникага қадр тажриба-синовдан ўтказилмоқда.

Институтда яратилган ва ишлаб чиқариш учун рўйхатга олинган (аккредитациядан ўтган) янги дори воситаларининг биоэквивалентлиги ва биохафсизлигини фармакокинетик баҳолаш бўйича синов маркази ташкил қилинди. Бундан кўзланган мақсад яратилган дори воситаларининг ўзига хослиги ва ҳақиқийлигини турли шароитларда (яратилиши, ишлаб чиқиш босқичларида) ҳамда фармакокинетик мезонларда ўрганиш ва зарур ҳулосалар беришга қаратилган.

Биоорганик кимё институти республика қишлоқ хўжалиги ҳам амалий ишланмалари билан яқиндан ёрдам бермоқда. Маълумки, ҳаша-

Fan va hayot

рухсат берилган ўсиш ва ҳосилдорлик стимулятори — «БИОН» биофаол пептид(ёғ)лар комплекси самарадорлиги бўйича хориждаги энг машхур ва маҳаллий ҳудуддаги муқобиллардан устун туради. Бу стимулятор институтнинг тажриба базасида ишлаб чиқарилади. Ўсиш ва ҳосилдорлигининг Т стимулятори ҳам пахта ва дон этиштиришда ўсимликларнинг ҳосилдорлигини ошириш учун ишлатиладиган, ҳайвонлардан ажратиб олинган экологик тоза биологик фаол бирикма ҳисобланиб, ҳозир қишлоқ хўжалигида қўллашга рухсат берилган. Шунингдек, халқ хўжалиги учун яратилган амалий ишланмалардан маҳаллий шароитга мос, сифатли гел-совун, Ф елими, эмульсион қорималар ҳам илмий муассаса ходимлари изланишларининг амалий самараси саналади.

Институтнинг кейинги йилларда яратилган ва ўзлаштирилган гўза зараркунандаларига қарши феромонли тузоқлар, госсипол ва унинг ҳосилалари асосида оригинал дори воситаларини яратиш бўйича субстанцияларини ишлаб чиқариш технологияси нафақат мамлакат тиббиёти ва қишлоқ хўжалиги соҳаларида, балки халқаро миқёсда ҳам янги, ўзига хос билим талаб қиладиган илмий ҳажмдор маҳсулотлар ишлаб чиқаришнинг ноу-хау технологиялари ҳисобланади. Уларга хориж бозорларида талабнинг катталиги соҳада олиб борилаётган илмий-тадқиқот ишларининг самарасидан далолат беради.

Биоорганик кимё институтининг истиқболдаги режалари янада салмоқли. Жумладан, соғлиқни сақлаш соҳасида биологик фаол моддалар бўйича олиб бориладиган тадқиқотларни жаҳон стандартлари даражасида ташкил қилиш ва улар асосида юқори самарали оригинал дори воситалари ва тест тизимларини яратиш кўзда тутилмоқда. Қишлоқ хўжалиги соҳасида сифатли маҳсулотлар олиш, ўсимликларнинг атроф-муҳитнинг нуқулари омилига қидамлигини ошириш, зараркунанда ҳашаротларга қарши янги экологик ҳавфсиз кураш усуллари ва воситаларини яратиш бўйича изланишлар олиб боришмоқда. Шунингдек, мамлакатнинг озиқ-овқат ҳавфсизлигини таъминлаш борасида қишлоқ хўжалиги экинлари (гўза, картошка, бошоқли ўсимликлар) касалликларини барвақт аниқлаш учун тадқиқотларни янада ривожлантириш орқали озиқ-овқат маҳсулотлари таркибидаги захарли моддаларни аниқлаш методларини ишлаб чиқиш ва амалиётга жорий этиш мақсад қилинган.

Биоорганик кимё илмий текшириш институти ходимлари долзарб муаммолар устиде олиб бораётган илмий изланишлари билан келгусида мамлакатимизнинг кимё фани бошқа соҳалари ривожига янада салмоқли ҳисса қўишлари шубҳасиз.

Назира ҚУРБОН,
"Ma'rifat" мухбири

нинг турли касалликларга қарши курашувчанлигини таъминловчи (иммуномодулятор), инъекция сифатида тавсия этиладиган «Тимоптин» дори воситаси, қон кетишини тўхтатишга қаратилган «Лагосин» инъекцияси ҳамда УТТ ташхиси учун суриладиган «Полижел» гели яратилди. Санаб ўтилган дори шакллариининг субстанцияларини ишлаб чиқариш институт тажриба базасида йўлга қўйилган, уларнинг доривор шакллари «Ўзфармасаноат» ДАК қорхоналарида тайёрланади.

Калконсимон без гормонлари ўсмалари ўсишини су-сайтириш, қандли диабет касаллиги ривожланиши жараёнида липид(ёғ)лар алмаши-рувининг бузилиши қандай қилиб эгаллиги устиде қатор илмий изланишлар олиб бори-рилди, тана аъзолари ва тўқималарининг аниқ бир нуктасига дори воситаларини етказишнинг ўзига хос усули йўлга қўйилди. Турли касал-ликларни даволаш учун Мер-казий Осиёда мавжуд илон ва бўғимёққиллар захаридан қатор дори воситалари яра-тилди.

Фармацевтика соҳасида қўлландиган амалий ишлан-малар натижаларидан ялғи-ланишга қарши ва оғриқ қол-дирувчи «Випротон», «Тимо-гель», «Апикалсавин» препа-ратлари, бифункционал таъ-сирга эга қон ўрнини босув-

ротлар қишлоқ хўжалиги экинларининг асосий зарар-кунандаси ҳисобланади. Уларга қарши курашишнинг биологик йўллариини излаб топиш институт илмий изла-нишларининг муҳим бир йўналишини ташкил этади. Шунингдек, ўсимликлар ва қишлоқ хўжалиги маҳсулотла-рининг экологик ҳавфсиз ҳимоя воситаларини яратиш, ўсимлик ва ҳайвон хомашё-сидан тайёрланган маҳсулот-ларни қайта ишлашнинг янги технологияларини ишлаб чи-қиш асосий вазифалар сира-сига қиради. Бу борада ин-ститут илмий ходимлари олиб борган изланишлар натижа-сида гўза зараркунандалари-га қарши феромонли тузоқ усули яратилди. Институт 1997 йилдан бери республи-канинг пахтачилик ҳўжалик-ларини гўза ҳашаротларига қарши феромонли тузоқлар билан тўлиқ таъминлаб кел-моқда. Ушбу метод ёрдами-да гўза ҳашаротлари омма-вий қўзилади. Бундан таш-қари, қишлоқ хўжалигида би-ринчи марта иммунофермент таҳлили асосида гўзанинг вилтга қидамли навларни танлаб олиш учун жадаллаш-тирилган тест тизими ишлаб чиқилди. Ҳужайра технологи-ялари асосида олий навли уруғлик картошкани етишти-риш технологиялари яратил-ди.

Таъкидлаш жоизки, қишлоқ хўжалигида қўллашга

АНТИБИОТИКЛАРДАН ТОЗАЛОВЧИ ФИЛЬТР

Цинциннат университети (АҚШ)нинг Викрам Капур бошчилигидаги ихтирочилар гуруҳи ичимлик сувини антибиотик ва бошқа моддалардан самарали тозалаб берадиган янги фильтрни ихтиро қилди.

Таъқдим этилган лойиҳада сув-
антибиотиклардан тазоволчи хусусиятга эга икки
турдаги бактерия протойнлари қўланилган. Нати-
жада унинг сувни тазоваш самарадорлиги 64 фоиз-
ни ташкил этган. Таъқидлаш жоизки, бугунги кун-
да кенг фойдаланиб келинаётган фаоллаштирилган
қумирли фильтрларнинг самарадорлиги 40 фоизга
ҳам етмайди.

Аксарият ҳолларда сувнинг антибиотиклар билан ифлосланиши chorvachilik ҳужайралари билан боғлиқ. Гап шундаки, Форб мамлакатларида chorva молларининг емишига катта миқдорда антибиотиклар қўшилади. Озуқа орқали антибиотикларнинг бир қисми оқова сувларга тушибди мумкин. Бу каби антибиотикларнинг хавфли жиҳатларидан бири шуки, улар сувдаги фойдали бактериялар муҳитинг ёмонлашувиغا сабаб бўлади. Натижада сувнинг турли бактериялардан табиий равишда тозаланиш кўрсаткичлари пасайиб боради. Антибиотикларга тўла суви истеъмол қилиш, ўз навбатида, инсон саломатлиги учун ҳам ўта зарарли.

Тадиққотчилар янги технологияни ампициллин ва ванкомицин антибиотиклари миқдори юқори бўлган Литтл-Майами дарёсида синаб кўришди. Уларнинг айтишича, ушбу фильм кўмирлиққа қараганда нафақат самаралилиги, балки узоқ муддат фойдаланишга яроқлилиги билан ҳам афзал экан.

ВАЗИФА ЁШГА ҚАРАБ БЕЛГИЛАНАДИ

Лозанна университети (Швейцария) тадқиқотчилари "Camponotus fellah" турига мансуб чумоллар тўдаси кузатиб, ишчи чумоллар каттагари сари «хизмат пиллапояларидан кўтарилиши»ни аниқлашди.

Бунинг учун олимлар ҳар бир чумоли елкачасига уларни осонгина ажратиб олиш мумкин бўлган кичик белги — штрих-кодларни ўрнатиб чиқишди. Юздан зиёд чумоли яшайдиган тўда учун шаффоф материалдан махсус "уй" қурилди. Камералар суткалаб чумолилар ҳаракатини тасвирга олиб борди. Компьютер орқали эса штрих-кодлар ёрдамида ҳар бир чумолининг ҳаракати таҳлил қилинди.

41 кун давом этган кузатишлар натижасида чумо-
диларда 9,4 миллиарда яқин ижтимоий аллокар
қайд этилди. Маълум бўлдики, ишчи чумоилар ўрта-
сида ўзига хос мутахассисликлар мавжуд. 40 фоизга
яқин ишчи чумоилар асосий вақтини она чумоли
ва унинг наслига ғамхўрлик қилишга ажратса, 30
фоизи емиш қидириш билан машғул бўлади. Қолган-

лари эса озодалик, ортиқча нарсаларни чиқариб ташлаш ишларини бажарган.

Чумоиларнинг мажбуриятлари балоғатга етиш билан ўзгариб боради. Тадқиқотчиларнинг "Science" илмий журнаliga тақдим этган маълумотларига кўра, ишчи-тарбиячилар вазифасини энг ёш чумоилар амалга оширган. Озодалик ишларига эса улардан каттароқ ҳашаротлар масъул бўлишган. Емиш

ахтариш ишлари эса катта ёшли чумолилар гарданига юклатилган.

Қизғи шундаки, ҷумолилар мутахассисликни ихтиёрий равишда ўзгартиришлари мумкин экан. Масалан, тарбиячи-ҷумолилар ичида катталари, емиш ахтарувчилар ичида эса ёш ранглилари ҳам учраган.

Худди шундай "мансаб пиллапоялари"ни асалари уяларида ҳам кузатиш мумкин. Уларда ҳам тарбиячилик ишини асосан ёш асаларилар бажаради. Асал йиғиш эса катталар зиммасига юкланади.

УЗУМ СЕМИЗЛИКДАН САКЛАЙДИ

Узум истеъмолад қилиш метаболик синдром зарарларидан асрайди. Мичиган тиббиёт университети (АҚШ) олимларининг фикрича, бу хусусиятни унинг таркибидаги полифеноллар таъминлайди.

Метаболик синдром - моддалар алмашинувининг кучли бузилиши бўлиб, тана вазнининг ортishi, инсулин меъерининг бузилиши, холестерин миқдори ва қон босимининг кўтарилиши билан характерланади. Натижада кишининг юрак-ишемик хасталиклари, инсульт, қандили диабетнинг иккинчи турига чалиниши ҳавфи кескин ортади. Статистик маълумотларга кўра, АКШнинг 35 фоизга яқин катта ёшли фуқаролари семизликдан азият чекмоқда. Болалар ва ёшлар ўртасида ҳам бу синдромга чалиниш кўрсаткичлари кескин ортиб бормоқда.

Митчелл Сеймур бошчилигидаги мутахассислар кемирувчилар ўртасида тажриба ўтказиб, уларга 90 кун давомида таркибида қизил, яшил ва қора узум мавжуд бўлган озука бериб боришди.

Маълум бўлишича, уч ойлик узумли парфез жониворлар организмда жобий таъсир кўрсатади. Айниқса, жигар ва қориндаги ёғ тўқималарида касаллик нишонлари сезиларли даражада камайган. Узум истеъмол қилиш натижасида жигар, буйрак ва қориндаги ёғ қатлами ҳажми кичрайтган. Ушбу шифобахш неъмат организмда, айниқса, жигар ва буйракдаги оксидланишга қарши химия тизимини ҳам анча кучайтирган.

Талқичоғчилар худосасига кўра, озик-овқат маҳсулотлари таркибига узумнинг киритилиши семизликка қарши курашишда муҳим аҳамиятга эга. Шу орқали юрак қон-томир хасталиклари ҳамда қандли диабетнинг олдини олиш мумкин.

С.РУСТАМОВ тайёрлади.

АҚШнинг Колорадо штатидаги тоғларнинг бирида эҳтиётсизлик оқибатида юз берган кучли натижасида чангичи-сайёҳларнинг 5 нафари қор остида қолиб ҳалок бўлган, дея маълум қилади "Associated Press" ахборот агентлиги.

Хитой жануби-шарқидagi Синчуан провинциясининг Лушан уездига қайд этилган, 193 нафардан зиёд инсоннинг ҳаётдан кўз юмишига ҳамда кўпlab аҳолининг бедарак йўқолиши ва жабр кўришига сабаб бўлган 7 баллик зилзила оқибатларини бартараф этиш ишлари давом эттирилмоқда.

"The Daily Star" интернет порталининг хабар беришича, Бангладеш пойтахти Дакка шаҳрида деворларида ёриқ пайдо бўлса ҳам фаолиятини тўхтатмаган маҳаллий банк, савдо ва хизмат кўрсатиш марказлари жойлашган 8 қаватли бинонинг кулаб тушиши натижасида 70 киши ҳалок бўлган, 600 нафарга яқини эса жароҳатланган.

АҚШнинг Техас штатида жойлашган минерал ўғитлар ишлаб чиқариш заводида 14 кишининг умрига зомин бўлган портлаш юзасидан "Adair Grain" компанияси раҳбариятига нисбатан дастлабки жиноят иши кўзатилиб, моддий зарар миқдори 1 миллион доллар атрофида экани тасдиқланмоқда.

2007 йилда 1-Тошкент педагогика коллежи томонидан Пармонова Феруза Шарифбаевна номига берилган К № 783820 рақамли диплом йўқолган-лиги боис

БЕКОР ҚИЛИНАДИ.

реклама • эълон • реклама • эълон • реклама • эълон • реклама • эълон • реклама • эълон • реклама • эълон

2013–2014 ўқув йили учун умумтаълим мактабларининг 1-, 4-, 6-, 7-синф ўқувчиларини дарсликлар билан таъминлаш мақсадида Халқ таълими вазирлиги томонидан ўтказилган 4-MRT-2013-рақамли Тендер савдоларида ғолиб бўлган иштирокчилар

РҮЙХАТИ

№	Лот рақами	Қўлланма номи	Тили	Синфи	Адади	Ҳолиб нашриётлар номи	№	Ҳолиб	Ҳолиб	қорақалпоқ	6	10 256	"Ўқитувчи" НМИУ
1	1	Алифбе	Ўзбек	1	448 279	"Шарқ" НМАК	26			қозоқ	6	6 024	"Ўқитувчи" НМИУ
2		Букварь	рус	1	63 412	"Шарқ" НМАК	27			тожик	6	7 909	"Ўқитувчи" НМИУ
3		Алифбе	қорақалпоқ	1	9 680	"Шарқ" НМАК	28			киргиз	6	850	"Ўқитувчи" НМИУ
4		Алифбе	қозоқ	1	6 225	"Шарқ" НМАК	29			туркман	6	911	"Ўқитувчи" НМИУ
5		Алифбе	киргиз	1	933	"Шарқ" НМАК	30			Ўзбек	7	422 317	"Шарқ" НМАК
6		Алифбе	тожик	1	6 964	"Шарқ" НМАК	31			рус	7	47 622	"Шарқ" НМАК
7		Алифбе	туркман	1	979	"Шарқ" НМАК	32			қорақалпоқ	7	10 046	"Шарқ" НМАК
8	2	Ёзув дафтари	Ўзбек	1	448 279	"Ўзбекистон" НМИУ	33	42	Кимё	қозоқ	7	5 589	"Шарқ" НМАК
9		Пропись	рус	1	63 412	"Ўзбекистон" НМИУ	34			тожик	7	7 929	"Шарқ" НМАК
10		Ёзув дафтари	қорақалпоқ	1	9 680	"Ўзбекистон" НМИУ	35			киргиз	7	876	"Шарқ" НМАК
11		Ёзув дафтари	қозоқ	1	6 225	"Ўзбекистон" НМИУ	36			туркман	7	911	"Шарқ" НМАК
12		Ёзув дафтари	киргиз	1	933	"Ўзбекистон" НМИУ	37			Ўзбек	7	422 317	"Ўқитувчи" НМИУ
13		Ёзув дафтари	тожик	1	6 964	"Ўзбекистон" НМИУ	38			рус	7	47 622	"Ўқитувчи" НМИУ
14		Ёзув дафтари	туркман	1	979	"Ўзбекистон" НМИУ	39			қорақалпоқ	7	10 046	"Ўқитувчи" НМИУ
15			Ўзбек	1	448 279	"Ўзбекистон" НМИУ	40	45	География	қозоқ	7	5 589	"Ўқитувчи" НМИУ
16			рус	1	63 412	"Ўзбекистон" НМИУ	41			тожик	7	7 929	"Ўқитувчи" НМИУ
17			қорақалпоқ	1	9 680	"Ўзбекистон" НМИУ	42			киргиз	7	876	"Ўқитувчи" НМИУ
18	7	Атрофимиздаги олам	қозоқ	1	6 225	"Ўзбекистон" НМИУ	43			туркман	7	911	"Ўқитувчи" НМИУ
19			тожик	1	6 964	"Ўзбекистон" НМИУ	44			Ўзбек	7	422 317	Чўлпон НМИУ
20			киргиз	1	933	"Ўзбекистон" НМИУ	45			рус	7	47 622	Чўлпон НМИУ
21			туркман	1	979	"Ўзбекистон" НМИУ	46			қорақалпоқ	7	10 046	Чўлпон НМИУ
22	15	Ўзбек тили	рус ва қардош тиллар учун	4	78 953	"Ўқитувчи" НМИУ	47	47	Жаҳон тарихи	қозоқ	7	5 589	Чўлпон НМИУ
23	32	География	Ўзбек	6	423 021	"Ўқитувчи" НМИУ	48			тожик	7	7 929	Чўлпон НМИУ
24			рус	6	53 034	"Ўқитувчи" НМИУ	49			киргиз	7	876	Чўлпон НМИУ
							50			туркман	7	911	Чўлпон НМИУ

ЯНГИ НАШР БЎЙИЧА ҚАЙТА ТЕНДЕР САВДОЛАРИДА ИШТИРОК ЭТИШ УЧУН ТАКЛИФНОМА

Тендер тартиб рақами: 2-MRT – ЯН-2013

Тендер номи: Дарслик ва ўқув қўлланмаларни янги нашр этиш юзасидан тендер савдолари.

Буюртмачи: Ўзбекистон Республикаси Халқ таълими вазирлиги.

Манзил: Тошкент шаҳар 100159, Мустақиллик майдони, 5-уй.

Молиялаштириш: Давлат бюджети ва Республика мақсадли китоб жамғармаси маблағлари ҳисобидан амалга оширилади.

Мазкур тендер савдоларига дарсликлар ва ўқув қўлланмаларни нашр этиш учун нашриётлар таклиф этилади.

Тендер савдоларида янги ташкил этиш (бўлиш, қўшиш ва ҳоказо), тугатиш ёки банкротлик босқичида бўлмаган, давлат реестрида рўйхатга олинганга олти ой муддатдан кам бўлмаган, шартномаларни бажармаганиги учун судга тортилмаган, дарсликлар ва ўқув-методик қўлланмаларни нашр этиш билан шуғулланиш учун лицензияга эга бўлган ҳамда илгари вазирлик билан тузилган шартномалар бўйича мажбуриятларни тўла бажара олган нашриётлар қатнашиш ҳуқуқига эга.

Қатнашчи буюртмачига шартномани бажариш имконияти ва малакаси борлигини тасдиқловчи ҳужжатларни тақдим этиши ва мазкур ҳужжатлар тендер ҳужжатининг иккинчи бобида келтирилган талабларга тўлиқ жавоб бериши лозим.

Янги нашр этиладиган дарсликлар ва ўқув қўлланмалар ҳамда уларнинг адади куйидаги жадвалда берилган:

Лот рақами	Дарсликлар ва ўқув қўлланмалар номи	Таълим тили	Ўзуви	Адади
6-синф				
1	Ўзбек тили	рус	лотин	53 034
		қорақалпоқ	лотин	10 256
		қозоқ	лотин	6 024
		тожик	лотин	7 909
		киргиз	лотин	850
		туркман	лотин	911
	Ўзбек тили (Ўқитувчилар учун методик қўлланмалар)	рус	лотин	1 070
7-синф				
2	Ўзбек тили	рус	лотин	47 622
		қорақалпоқ	лотин	10 046
		қозоқ	лотин	5 589
		тожик	лотин	7 929
		киргиз	лотин	876
		туркман	лотин	911
	Ўзбек тили (Ўқитувчилар учун методик қўлланмалар)	рус	лотин	1 613
		қорақалпоқ	лотин	736

Мазкур дарслик ва ўқув қўлланмаларнинг бошланғич қиймати тўғрисидаги маълумотлар талабгорларга Тендер ҳужжатлари билан бирга тақдим этилади.

Тендер ҳужжатларини олиш учун талабгорлар Ўзбекистон Республикаси Халқ таълими вазирлигининг махсус № 23 402 000 300 100 001 010 (ХККМ Марказий банк Бош бошқармаси МФО: 00014 ИНН: 201 122 919 ш/хр 401 410 860 262 667 950 100 075 001 ИНН: 201 122 808 ОКОНХ 97300) ҳисоб рақамига **250 000 (икки юз эллик)** сўм ўтказганлигини тасдиқловчи ҳужжатни тақдим этишлари шарт. Тўлов юқоридаги ҳисоб рақамига тўғридан-тўғри пул ўтказиш йўли билан амалга оширилади. Тендер ҳужжатларини олиш учун қатнашчилар томонидан тўланган тўлов қайтарилмайди.

Тендер савдоларида қатнашиш истагини билдирган ва Тендер ҳужжатларини харид этган корхона ва ташкилотлар 2013 йил **24 апрелдан** бошлаб ҳар куни (шанба ва якшанба кунларидан ташқари) Тошкент вақти билан соат 10:00 дан 17:00 гача тендер савдоларига тегишли қўшимча маълумотларни Тендер комиссиясининг ишчи органи Ўзбекистон Республикаси Халқ таълими вазирлиги "Дарсликлар ва ўқув методик адабиётларнинг янги авлодини яратиш" бўлимидан (Манзил: 100159, Тошкент шаҳри, Мустақиллик майдони, 5-уй, 319-хона, телефон (+99871) 239-40-83, факс (+99871) 239-40-81) олишлари мумкин.

Тендер ҳужжатлари асосида талаб этиладиган барча ҳужжатлар таклифнинг умумий қийматининг бир фоизидан кам бўлмаган закалат суммаси (закалат сумма Халқ таълими вазирлигининг қўйидаги махсус х/р 23 402 000 300 100 001 010, ХККМ Марказий банк Бош бошқармаси, МФО: 00014 ИНН: 201 122 919, ш/хр 401 410 860 262 667 950 100 075 002, ИНН: 201 122 808 ОКОНХ 97300 ҳисоб рақамига ўтказилиши шарт) билан бирга **2013 йилнинг 3 май куни соат 14:00 га** қадар Республика таълим марказига топширилиши шарт. Шу вақтдан кечиккан таклифлар қабул қилинмайди. Тендер таклифлари **2013 йил 3 май куни соат 15:00 да** Республика таълим марказида (Манзил: Тошкент шаҳри, Фурқат кўчаси 174-уй.) барча қатнашчилар вакиллари иштирокида очилади.

Тендер комиссияси Тендер ҳужжатининг I-боб 6-бандида белгиланган тартибда Тендер ҳужжатларига қўшимчалар киритиш орқали таклифлар топширишнинг охириги муддатини узайтириши мумкин. Шундай ҳолатда барча қатнашчиларнинг ҳуқуқлари ўзгарган муддатга муносиб равишда ўзгаради.

Буюртмачи қатнашчилар томонидан тендер таклифини тайёрлаш билан боғлиқ бўлган харажатларга жавобгар эмас.

Махсус таълим муассасалари ўқувчиларини дарсликлар ва ўқув қўлланмалар билан таъминлаш мақсадида Халқ таълими вазирлиги томонидан ўтказилган Танлов савдоларида ғолиб бўлган иштирокчилар номи

№	Пакет рақами	Қўлланма номи	Тили	Синфи	Адади	Ғолиб нашриётлар номи
1	1	Она тили	ўзбек	4	1 317	«Чўлпон» НМИУ
2	2	Ўқиш китоби	ўзбек	4	1 367	«Чўлпон» НМИУ
3	3	Математика	ўзбек	4	1 332	«Илм Зиё» МЧЖ
4	4	Тўғри талаффузга ўргатиш ва нутқ ўстириш	ўзбек	1—4	1 317	«Илм Зиё» МЧЖ
5	5	Она тили	ўзбек	5	1 253	«Янгийўл полиграф сервис» МЧЖ
6	6	Ўқиш китоби	ўзбек	5	1 253	«Чўлпон» НМИУ
7	7	Алифбе	ўзбек	1	507	«Илм Зиё» МЧЖ
8	8	Атрофимиздаги олам	ўзбек	1	507	«Илм Зиё» МЧЖ
9	9	Нутқ ўстириш	ўзбек	2	483	«Илм Зиё» МЧЖ
10	10	Нутқ ўстириш иш дафтари	ўзбек	12	483	«Илм Зиё» МЧЖ

НИЗОМИЙ НОМИДАГИ ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ПЕДАГОГИКА УНИВЕРСИТЕТИ ҚЎЙИДАГИ БЎШ (ВАКАНТ) ЎРИНЛАРГА ТАНЛОВ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ:

I. Профессор:

1. Умумий педагогика (1).

II. Доцент:

1. Умумтехника фанлари (1).
2. Тасвирий санъат ва уни ўқитиш методикаси (2).
3. Ўзбекистон тарихи (1).
4. Немис тили ва уни ўқитиш методикаси (1).
5. Тарих (3).
6. Коррекцион педагогика (1).
7. Махсус таълим методикаси (1).
8. Миллий ғоя ва маънавият асослари (3).
9. Амалий психология (2).
10. Бошланғич таълим методикаси (1).
11. Ўзбек адабиёти (1).

III. Камта ўқитувчи:

1. Демократик жамият қуриш назарияси ва амалиёти (2).
2. Иқтисодиёт назарияси (1).
3. Информатика ўқитиш методикаси (1).
4. Умумтехника фанлари (1).
5. Тасвирий санъат ва уни ўқитиш методикаси (1).
6. Зоология, анатомия ва физиология (1).
7. Рус тилшунослиги (2).
8. Миллий ғоя ва маънавият асослари (2).

IV. Ўқитувчи:

1. Информатика ўқитиш методикаси (1).
2. Ишлаб чиқариш технологиялари (4).
3. Умумтехника фанлари (1).
4. Тасвирий санъат ва уни ўқитиш методикаси (2).
5. Рус тилшунослиги (1).
6. Бошланғич таълим методикаси (1).
7. Махсус таълим методикаси (1).
8. Мусиқа ўқитиш методикаси (2).
9. Инглиз тили амалий курси (1).
10. Немис тили ва уни ўқитиш методикаси (1).
11. Корейс тили ва адабиёти ўқитиш методикаси (1).
12. Умумий психология (1).

Танлов муддати эълон чиққан кундан бошлаб 30 кун.
Танловда иштирок этишни хоҳловчилар Юсуф хос Ҳожиб, 103-уй, университетнинг ходимлар бўлимига мурожаат қилишлари мумкин.
Мулоқот учун телефон: 255-68-70.

НАТИЖА ТАЙЁРГАРЛИККА БОҒЛИҚ

Наманган вилояти ёшлари ҳам Бухоро шахрида бўлиб ўтадиган «Универсиада—2013» спорт мусобақаларига қизгин ҳозирлик кўришмоқда. Вилоятдаги учта олий таълим муассасаси — Наманган давлат университети, Наманган муҳандислик-педагогика ва муҳандислик-технология институтлари талабалари нуфузли мусобақадан медаллар шодаси билан қайтишга аҳд қилган.

Универсиада дастурига киритилган жамоавий ўйинлар бўйича сўнгги саралаш босқичи ўтказилганидан хабарингиз бор. Айни дамда баскетбол, кураш, белбоғли кураш, енгил атлетика, теннис, стол теннис, шахмат, сузиш ва дзюдо бўйича жами 57 нафар спортчи-талаба кунига икки мартадан тайёргарлик машғулотларида иштирок этмоқда. Айтиш жоизки, уларнинг аксарияти (48 нафари) Наманган давлат университети талабалари ҳисобланади.

Мазкур олий ўқув юрти спортчи-ёшларининг мусобақаларга муносиб тадорик кўришлари учун керакли шарт-шароитлар яратилган. Барча зарур жиҳозлар билан таъминланган спорт залларида талабаларга малакали мураббийлар амалий-назарий сабоқ бermoқда. 2011 йили барпо этилган муҳташам «Баркамол авлод» спорт мажмуаси айни кунларда универсиадага йўлланма олган талабалар билан гавжум. Бу ерда спортчилар ўзаро мусо-

«Universiada—2013»

бакаллашади, камчиларини бартараф этади.

— Яна бир қувонарли томони шундаки, университетимизнинг баскетболчи қизлари Андижон шахрида кечган саралаш мусобақасида ғолиб бўлди, — дейди маънавий-маърифий ишлар бўйича проректор Х.Ғаппоров. — Мазкур жамоада спорт устаси, «Баркамол авлод» ва «Универсиада—2010» спорт ўйинлари иштирокчиси, республика терма жамоаси аъзоси Елена Хуснидинова, Ўзбекистон чемпионлари Людмила Комарова, Анастасия Жемилова каби тажрибали, шунингдек, Тамилла Атамирзаева, Диана Габбасова, Эмилия Горбенко каби умидли спортчилар бор. Баскетболчи қизларни «кичик олимпиа-

да»га таниқли мураббий Оксана Костинова тайёрламоқда.

Табиики, спортнинг қолган турлари бўйича ҳам университетнинг энг иқтидорли талабалари сараланган. Хусусан, енгил атлетика бўйича бир қатор халқаро турнирлар иштирокчиси Людмила Музаффарова мураббийлигида тайёргарлик кўраётган спортчи-талабалардан вилоят аҳли юқори натижаларни кўтишмоқда. Бухорода Гулнора Акрамова, Анна Древа, Ирина Тернеева, Наталья Салмина, Мадинабону Деҳқонова сингари енгил атлетикачилар маҳорат ва истеъдод бoбida рақибларидан қолшимаслигини исботлаш учун бор имкониятларини ишга солишади.

З.ХОЛОВ

«МЮ» — 20 КАРРА ЧЕМПИОН

«Манчестер Юнайтед» клуби муддатидан олдин Англия премьер лигаси чемпионлигини қўлга киритди. Алекс Фергюсон шогирдлари 34-турдан ўрин олган учрашувда «Астон Вилла» жамоасини қабул қилди.

«Юнайтед»нинг асосий таъкибчиси — Манчестер шахрининг иккинчи жамоаси «Сити» Лондонда «Тоттенхэм»дан 3:1 ҳисобида мағлубиятга учрагач, «қизил иблислар» улардан 16 очко илгариллаб кетишга муваффақ бўлди. «Шаҳарликлар» гарчи бир ўйин кам ўтказган бўлишига қарамай, қолган 5 учрашунинг барчасида зафар қўнган тақдирда ҳам вазиятни ўнглай олмади.

Шу тариқа, «Манчестер Юнайтед» мавсум тугашига 4 тур қолганда 84 очко тўплаб йигирманчи бор Англия чемпиони деган ўнвонга эришди.

ФЕДЕРА — ИККИНЧИ УРИНДА

Швейцариялик машҳур теннисчи Рожер Федерер Профессионал теннисчилар ассоциацияси (АТР) рейтингига яна иккинчи ўринга кўтарилиб олгани ҳақида ташкилотнинг расмий веб-саҳифасида хабар берилди.

Федерер британиялик ҳамкасби Энди Маррейни ортда қолдирди ва сербиялик ракетчани Новак Джоковичга яқинлашди. Мазкур рейтингнинг дастлабки ўнгалигида бошқа ўзгариш кузатилмади.

Шунингдек, Хотин-қизлар теннис ассоциацияси (WTA) ҳам жорий ҳафта аввалида рейтинг ҳадвалига ўзгаришлар киритди. Аммо улар теннисчиларнинг рейтинг баллари ўзгаришигагина таъсир ўтказган. Америкалик Серена Уильямс биринчи ўринда, Мария Шарапова эса иккинчи ўринда қолган.

ДЭВИД ҲАМОН УМИДВОР

Британиялик таниқли боксчи Дэвид Хэй иштирокидаги навбатдаги жанг шу йилнинг 6 июлида ўтказилиши кўтилмоқда. Бироқ ҳозирча унинг рақиб ва муштрлашув ўтказиладиган жой маълум эмас.

«Daily Mail»-да ёзилишича, Хэй ҳамон ака-ука Клич-коларнинг бирортаси билан чемпионлик камари учун рингга чиқишни кўзлабди. Бунинг учун у даъвогарлик рейтинг очколарини жамғаришга ҳам рози эканини яширмаган.

Хэй сўнгги марта 2012 йилнинг июл ойида Дерек Чисорага қарши жанг олиб борган ва уни нокаутга учратганди.

САЛОМАТЛИК — ТУМАН БОЙЛИК

уни асраш учун спорт билан шуғулланиш зарур

«Спорт — соғлиқ гарови», деган иборани тез-тез ишлатамиз, бироқ доим ҳам унинг асл моҳиятини тушунамизми?! Агар одамнинг узоқ умр кўришида спорт нечоғлиқ муҳим аҳамият касб этишини билганимиздами... Олимлар инсоннинг узоқ умр кўришини турли омиллар орқали изоҳлайди. Масалан, умрнинг давомийлиги 50 фоиз турмуш тарзи, 20 фоиз ирсият, 20—22 фоиз экология ва 8—10 фоиз тиббий ёл билан боғлиқ экан.

Жаҳон соғлиқни сақлаш ташкилотининг маълумотига кўра, ёшлик даври 21—44 ёшгача, ўртача ёш 45—59, кексалик даври 60—74, қариллик даври 75—89, 90 ёш ва ундан кўпи узоқ умр кўрувчилар ҳисобланади. Биласизми, аслида узоқ умр кўриш ҳам санъат. Уй тўрида нуроний бобо, бувиларнинг дуога қўл очиб ўтириши қандай бахт... Ҳўш, узоқ умр кўришининг сирини нимада? Геронтологларнинг айтишича, инсон 150, ҳатто 200 йил умр кўриши мумкин экан. Ваҳоланки, шу ҳақда аллома бобомиз Абу Али ибн Сино бундан минг йил илгари ўз илми қарашларини баён этган. Ана шундай узоқ умр кўришининг асо-

си — спорт билан мунтазам шуғулланиш, десак асло янглишмаймиз. Зеро, унинг инсон соғлиғига ижобий таъсири ҳақида инкор этиб бўлмас далиллар истоганча топилади.

— Спорт билан тўғри ва доимий шуғулланувчиларнинг соғлом бўлиши барчага аён, — дейди шифокор Болта Эркаев. — Эътиборлиси, уларнинг руҳияти соғлом, юраги бақувват, организми чидамли бўлади. Тонгги бадан-тарбия мия, юрак ва ўпка каби муҳим аъзоларнинг меърий харақатини таъминловчи қон айланиш системасини яхшилайди. Бу одамга кун бўйи енгиллик ва кўтаринки кайфият бағишлайди.

Гипократ «Ёмғир дарахт барг-

ларидаги губорни ювгани сингари гимнастика жисм губорини тозалайди», деганидек, спорт нафақат соғлиқ учун фойдали, балки у инсонга эстетик заъв ҳам улашади. Шу маънода, нафосат ва лаптофатда тенги йўқ қизалоқларимизни ҳам спорт билан мунтазам шуғулланишга кенгрок жалб этиш бугунги кун талаби ҳисобланади. Айниқса, гимнастикачи қизларнинг қадди-қомати дуркун бўлиб шаклланади, мусиқани, демакки, инсоний кечинмалар, руҳий зиддиятларни идрок этиш, уларни енгилб ўтиш қобилияти ривожланади. Сузиш, стол тенниси хусусида ҳам шундай илқ фикрларни билдириш мумкин, албатта.

Соғлиқни фақатгина дори-дармон билан эмас, спорт воситасида мустаҳкамлаган афзал. Шундай экан, қизларимизнинг ҳар кунги ярим соат гимнастика машқлари билан шуғулланиши фойдадан холи бўлмайди.

Моҳигул ҚОСИМОВА

Болаликда олинган билим инсонга бутун умри давомида ҳамроҳ бўлади, дейишди. Чиндан ҳам бу ҳикмат замирида қуқур мазмун бор. Шу маънода, бугун мамлакатимизнинг ҳар бир ҳудудда навқирон авлод вақилларнинг ҳар томонлама қомил инсон бўлиб вояга етишлари учун жиддий эътибор қаратилмоқда.

Сергели туманидаги 318-ихтисослаштирилган мактаб-боғча мажмуаси ҳам юртимиздаги ана шундай кенг имкониятларга эга муассасалардан биридир. Бу ерда бир неча спорт турлари бўйича мунтазам равишда мусобақалар ташкил этилиши яхши аънамага айланган. Кунги кеча тумандаги мактабгача таълим муассасалари тарбияланувчилари ўртасида шахмат ва шашка бўйича туман биринчилиги ўтказилгани ҳам бунга яққол мисолдир.

— Мактабга қадам қўйиш арафасида турган болажонларнинг шахмат

ва шашка каби интеллектуал спорт турларини пухта ўзлаштириб олиши баъзан ақлни шоширади, — дейди мажмуа раҳбари Ҳамид Хўжахонов. — Хар

сафар мусобақаларни қолдирмай кузатиб бораман. Аждодларимизнинг чиндан ҳам буюк салоҳият, қобилият эгалари эканини бугунги ёшларимизнинг улкан муваффақияти орқали янада теранроқ ҳис этаман.

Болаларга хос беғубор руҳда ўтган мусобақаларда шахмат бўйича ғолиблик 305-мактабгача таълим муассасаси тарбияланувчиси Исрол Синдаровга насиб қилди. Кучли уқлидан мезбонлар вақили Саидзамин Мустафую-

лов ва Абдулвосит Шарифжонов ҳам жой олди.

Шашка баҳслари эса қизлар ва ўғил болалар ўртасида бўлиб ўтди. Жумладан, ўғил болалар ўртасида кечган баҳсларда 1-ўринни 566-мактабгача таълим муассасаси тарбияланувчиси Дониёр Хусанбоев банд этди. Мезбонлардан Муҳаммад Илҳомов иккинчи, 463-мактабгача таълим муассасаси тарбияланувчиси Озодбек Абдураҳмонов учинчи ўринни эгаллади.

Қизлар ўртасида кечган ҳарама-қаршиликларда 605-мактабгача таълим муассасаси тарбияланувчиси Зулхумор Афзалқоновага тенг келадигани топилмади. Мадина Илҳомова (318-мактаб-боғча

мажмуаси) ҳамда Эвили-на Гельмулдинова (352-мактабгача таълим муассасаси) мос равишда 2-ва 3-ўриндан жой олди.

Турнир сўнггида жажжи ғолиб ва совриндорларга эсдалик совғалари улашилди.

МУХБИРИМИЗ

Бурхон РИЗОКУЛОВ олган суратлар.

ҲАР БИРИМИЗ МЎЪЖИЗА ЯРАТА ОЛАМИЗ

фақат буни дилдан ҳис қилмоғимиз лозим

(Давоми. Боши 8-бетда.)

Фестиваль доирасида турли кўргазма, концерт, мастер-класс, миллий либослар намоиши, маънавий-маърифий тадбирлар ўтказилмоқда. Таниқли қалам усталари билан бирга ўқувчи-талабалар ҳамда ёш иқтидор эгаларининг ҳам ишлари намоиш этилмоқда.

Япония маданияти кунларининг ташкил этилиши ҳам иштирокчиларга илҳом бағишлади. Аънавий чой маросими, япон либослари, оригами санъ-

ати, Хироширо Утагаванинг «Эдонинг 100 хил манзараси» рангли ксилографияси намоиши бўлиб ўтди.

Фестиваль қатнашчилари ва меҳмонлар Ўзбекистон Бадий академиясига аъзо мохир мусаввирлар, ҳайкалтарошлар, халқ амалий санъати усталари Камолитдин Беҳзод номидаги Миллий рассомлик ва дизайн институти, Республика рассомлик коллежи, Республика ихтисослаштирилган санъат мактаб-интернатининг талаба ва ўқувчилари ижоди билан та-

нишдилар. Фестиваль давомида санъатсеварлар ижодий жараёнини кузатиш, портрет «модел»и сифатида иштирок этиш ёки қўлига қалам олиб ўз маҳоратини синаб кўриш имконига эга бўлмоқдалар. Зеро, мана шундай гўзал ва бой табиатга эга диёрда яшаётган эканмиз, ҳар биримиз мўъжиза ярата оламиз.

Назokat ХОЛМЕТОВА,
«Ma'rifat» мухбири
Владимир ГРАНКИН
олган суратлар.

«АСРЛАР САДОСИ»

бу йил Сармишсой дарасида жаранглайди

(Давоми. Боши 8-бетда.)

— Илк бор 2008 йили Қашқада-ренинг Китоб туманида ўтказилган маданият фестивалига 2009 йили Тошкент вилояти мезбонлик қилди, — дейди Миллий санъат маркази директори Элмира Аҳмедова. — 2010 йили Асрлар садоси Хивада Ичанқалъа тарихий ёдгорликлари аро, 2011 йили Бухорода, кўҳна обидалар ичра, 2012 йили эса Қорақалпоғистоннинг Эллиққалъа туманидаги қадимий Тупроққалъада жаранглайди. Асрий мўъжизалар макони бўлган Сармишсой дарасида ўтадиган навбатдаги фестивалга ҳар доимгидан-да пухта ҳозирлик кўрилкоқда.

Табиатнинг ўзи меъмор, ўзи санъаткор эканига кўнгилларни қайта-қайта иқдор этгучи, фусункор табииоти билан дилларни мафтун айлагувчи Сармишсой «Асрлар садоси» ила яна кўрку латофатга тўлаётир.

Ойбуви ОЧИЛОВА
Абдуғани ЖУМА олган суратлар.

Ma'rifat

**ТА'СИС
ЕТУВЧИЛАР:**

Ўзбекистон Халқ та'лими
вазирлиги, Ўзбекистон Олий
ва о'рта махсус та'лим
вазирлиги, Ўзбекистон
Та'лим, fan va
madaniyat xodimlari
kasaba uyushmasi
Markaziy Kengashi.

Бosh муҳаррир:
Абдусамат РАҲИМОВ

Тahrir hay'ati: Jumanazar BEK-
NAZAROV, Baxtiyor DONIYO-
ROV, Farrux JABBOROV (bosh
muhammadning birinchi o'rinbosari),
Baxtiyor YOQUBOV (mas'ul kotib),
Husan NISHONOV (bosh muhammad
o'rinbosari), Nurlan USMONOV
(bosh muhammad o'rinbosari), "Учи-
тель Узбекистана", Aleksey
CHUKARIN (mas'ul kotib), "Учи-
тель Узбекистана", Sa'dulla
HAKIMOV.

Gazeta
O'zbekiston Matbuot va axborot
agentligida № 0067 raqam bilan
ro'yxatga olingan.

ISSN 2010-6416

ИНДЕКС: 149, 150. Г-418.
Тираж 54946.
Hajmi 4 bosma taboq.
Ofset usulida bosilgan,
qog'oz bichimi A-3.

«Ma'rifat»dan materiallarni ko'chirib boshish
tahririyat ruxsati bilan amalga oshirilishi sharti.
Tahririyatga kelgan qo'lyozmalar taqir
qilinmaydi va muallifga qaytarilmaydi.

Reklama materiallari uchun tahririyat javobgar emas.

MANZILIMIZ: 100083, Toshkent,
Matbuotchilar ko'chasi, 32.

Web-site: www.marifat.uz

TELEFONLAR: mas'ul kotib—233-99-15, umumiy
o'rita va maktabgacha ta'lim yangiliklari bo'limi — 236-
53-16, fan, oliy va o'rita maxsus, kasb-hunar ta'limi
yangiliklari bo'limi — 236-54-03, adabiyot, madaniyat,
kasaba uyushmalari hayoti yangiliklari bo'limi — 236-
54-69, ma'naviyat va maktabdan tashqari ta'lim yangiliklari
bo'limi — 236-54-23, siyosat, xalqaro hayot va sport
yangiliklari bo'limi — 236-55-58, reklama va marketing
bo'limi — 233-42-92(faks), 236-54-17.

Bahosi sotuvda
erkin narxda

Dizaynerlar:
Liliya BINASHEVA,
Malohat TOSHOVA.
Navbatchi muhammad:
Dilshod KARIMOV.

Navbatchi:
Jo'rabek JANGIROV.

«Sharq» nashriyot-matbaa
aksionerlik kompaniyasi
bosmaxonasi.

Korxona manzili:
«Buyuk Turon» ko'chasi, 41-uy
Yil aktyori — 20.30
Topshirildi — 22.10